Ազգ
Azg

17 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2008 ԿԻՐԱԿԻ 31 (3925)

Գողին բռնեցին գլխաւոր դատախազի տանը

Փետրվարի 15-ի լոյս 16-ի գիշերը, ժամը 02.15-ի սահմաններում, անհայտ անձը, գողութիւն կատարելու նպատակով մուտք է գործել ՀՀ գլխաւոր դատախազ Աղվան Յովսեփեանի բնակարան: Անծանօթ անձին նկատել է դատախազի որդին՝ Նարեկ Յովսեփեանը, ում հաջողվել է կանխել հանցագործության կատարումը եւ նրա փախուստը՝ չնայած ցուցաբերված դիմադրությանը: Միաժամանակ հիմնական վրա դէպքի վայր ժամանած օպերատիվ-քննչական խմբին հաջողվել է պարզել, որ անծանօթը ՀՀ քաղաքացի Արսակ Կարապետյանն է, ծնված 1976-ին, նախկինում 3 անգամ դատված: Ա. Կարապետյանն առաջին անգամ դատապարտվել է Ռուսաստանում 6 տարվա ազատազրկման՝ ավազակային հարձակում կատարելու համար, երկրորդ անգամ դատապարտվել է 2 տարվա ազատազրկման՝ դիտավորությամբ միջին ծանրության վնասվածք պատճառելու համար, իսկ երրորդ անգամ՝ կազմակերպված խմբով խոշոր չափերի գողության, գողության փորձի համար 4,5 տարվա ազատազրկման: Ա. Կարապետյանը պատժի կրումից պայմանական վաղաժամկետ ազատ է արձակվել 2007-ի ապրիլ ամսին, ունենալով 9 ամիս 10 օր պատժի չկրած մաս:

Մ. Մ.

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Ոչ թէ համակրանքով կամ խղճով, այլ մտածելո՛վ

Թեկնածուների ցոյցերն արդէն ամփոփում են այս մեկ եւ կէս ամիսների առած-չառածը, ցասերը զբաղված են թվաբանությամբ՝ որտեղից որքան ձայն, ումից ինչ ակնկալիք-խոստում, իսկ ավելի նեղ շրջանակում՝ ում ինչքան եւ ինչի դիմաց: Այո, կաշառել եւ կաշառելու են գրեթէ բոլորը, եւ ամենից շատ նրանք՝ ովքեր ամենաբարձրն են գոռում չկաշառվելու, «ավազակապետության» դեմ կանգնելու անհրաժեշտության մասին: Գեղարված են նաեւ վստահված եւ չվստահված անձինք, առավել՝ անվստահելիները՝ 15 հազարանոց միջնորդների մի բազմություն, որի համար ամեն ընտրություն «զրոյն» անելու լուրջս առիթ է, ումից, ումով եւ ում համար՝ կարեւոր չէ:

Սրանք հայաստանյան ընտրությունների սովորական, անխուսափելի ֆոլկլորն են կազմում, եւ գոնե տեսանելի ապագայում որեւէ չկա դրանցից:

Սակայն այս անգամ հորիզոնին ուրվագծվում է արդեն մի այլ պատկեր, մռայլ ու վտանգավոր: Թեկնածուներից մեկին հաջողվեց, որքան է խոստովանել, այնպես եւ այնքան մաղձոտել մթնոլորտը, ատելությունն այնքան խորացնել, կրերն այնպես շիկացնել, որ ընտրազանգվածի մի որոշակի հատվածի ներսում առկա բնական դժգոհությունն այժմ վերածվել է անհաշտ թշնամանքի՝ ընտանիքներում, հիմնարկներում, տրանսպորտում, մամուլում, հրապարակներում, եւ սպառնում է թափվել փողոց, վերածվել ներազգային բախման: Մարդկանց մի մասին զոմբիացնելու եւ այդ միջոցով ավելի մեծ զանգվածին վարակելու հաղթականությունը մեղադրողներն ու կատարողներն այդ ամբողջը կոչում են «ժողովրդային շարժում», այնինչ դա, փաստորեն, եթե ոչ հակաժողովրդական, համենայն դեպս, ժողովրդի մի մասը մյուսին հակադրելու, ընդհուպ առճակատման տանելու, իրավիճակն ապակայունացնելու, քախումներ հրահրելու ձգտում է պարզապես:

Արդեն ուրվագծվում է déja vu-ն՝ փետրվարի 19-ի գիշերը եւ այնուհետեւ Ազատության հրապարակը կիսված Մայդանի վերածելու ծրագիրը՝ «ոչ լեգիտիմ նախագահի» ընդդիմության կարգախոսի ներքո, «խոցելի դեսություն» ունենալու, օտար ուժերի միջամտությունների առաջ Հայաստանը բացելու խաղաղամարը: Արել, արել մինչեւ վերջ:

Այս պայմաններում առավել է ընդհանրում սադրանքների չտրվելու, ավելին՝ դրանք կանխելու պատասխանատվություն ունեցող պետական կառույցների դերը: Իսկ առաջին հերթին ընդհանրում է հասարակության, ողջ ժողովրդի զգոն, ողջախոհ լինելու հանդարտ եւ հայրենասերի կեցվածքը:

Այս ընտրությունը նախորդներից տարբերվում է իր լարվածությամբ, միջոցների առաջ կանգ չառնելու՝ ոմանց մոլեռանդությամբ: Հետեւաբար, դրան համարժեք պետք է լինի մեր բոլորի զգոնությունը: Ընտրություններին մնացել է 2 օր: Բավարար ժամանակ՝ մտածելու: Այս անգամ ընտրենք ոչ թէ համակրանքից ելնելով, ոչ իսկ խղճով, այլ՝ մտածելով:

Մենք դիմանում ենք պատերազմին, դուք դիմացեք դիվանագիտական ճնշումներին

Երեկ ելույթ ունենալով հեռուստատեսությամբ, Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը այլ հարցերի թվում մանրամասն ներկայացրեց Ղարաբաղի պատերազմի դրվագները եւ Հայաստանի այն ժամանակվա իշխանությունների հետ առկա հակասությունները: Այս բեկման հատվածաբար ներկայացնում ենք մեր ընթերցողներին:

- Կար էական տարբերություններ մեր մոտեցումներում հարցի (Ղարաբաղի) կարգավորման վերաբերյալ... Ամենից մեծ հակասությունները, որը բերում էր շատ լուրջ կոնֆլիկտների, եղել են մեր տարբեր մոտեցումները ռազմական գործողությունների ռազմավարության եւ մարտավարության հարցում: Մենք համարում էինք, որ Ղարաբաղի շուրջ անվտանգության գոտի պետք է ստեղծվի, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի կարծիքը ուրիշ էր: Առաջին մեծ կոնֆլիկտը մեր մեջ եղավ 93-ին Քելբաջարի ազատագրումից 2 ամիս անց: Յունիսի 12-ին Գորիսում կայացավ հանդիպում: Նախաձեռնողը եղել է Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, իր հետ Գորիս էին եկել Անվտանգության խորհրդի մի քանի անդամներ, Ղարաբաղից ներկա էինք ես, Արկադի Ղուկասյանը եւ Գերագույն խորհրդի անդամներ: Հանդիպումը եղել է չհասած Գորիս՝ մի փոքր լճակ կար եւ մի տուն, որտեղ նաեւ Վազգեն Սարգսյանն էր միշտ լինում: Հանդիպման նպատակը հետեւյալն էր. մեզ պարտադրում էին, որ պետք է Քելբաջարը հանձնենք: Տարբեր փաստարկներ էին բերում, հիմնականը միջազգային հանրության ճնշումն էր եւ այն խոստումը, որ նա (Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը) տվել էր: Չափազանց ծանր խոսակցություն ունեցանք, իհարկե մերժեցինք: Ուղիղ երկու օր անց Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը ուղղաթիռով եկավ Ղարաբաղ եւ այդ խոսակցությունը շարունակեցինք Գերագույն խորհրդի նախագահ Գեորգի Պետրոսյանի գրասենյակում: Նորից նույն ճնշումները, սպառնալիքները... Վերջնականապես հարաբերությունները չփչացնելու համար համաձայնեցինք, պայմանով, որ կհանձնենք 2 ամսից՝ մինչեւ սահմանը անառիկ դարձնենք, որ հետագայում Քելբաջարը նոր սպառնալիք չհանդիսանա Ղարաբաղի անվտանգության համար: Համաձայնության եկանք, իրենք վերադարձան: Հաջորդ օրը ես հրավիրեցի շատ նեղ խորհրդակցություն մեր զինվորականների հետ եւ որոշեցինք իրականացնել Աղդամի օպերացիան: Այն ժամանակ, Ղարաբաղը ողջ իր երկայնքով ռմբակոծվում էր: Ամեն օր մենք զոհեր էինք կրում եւ հասկանում էինք, որ եթե անվտանգության գոտի չստեղծվի, ապա Ղարաբաղում մարդ չի մնա: Այդ վիճակը թելադրվում էր ռազմական դրությունից: Այդ որոշումից հետո, հուլիսին Աղդամի կրակակետերը ճնշված էին, մենք վերահսկում էինք այդ տարածքը, բոլորը մոռացել էին Քելբաջարի մասին եւ սկսվեց մի նոր պատմություն՝ արդեն Աղդամի հետ կապված: Օգոստոսին Երեւանում կայացավ Անվտանգության խորհրդի նիստ, որի ժամանակ ընդունվեց որոշում՝ անթույլատրելի համարել ԼՂՀ պաշտպանության բանակի կողմից նոր տարածքների զավթումը եւ այդ որոշումը ուղղաթիռով բերեցին Ղարաբաղ՝ ինձ ծանոթացնելու համար, որ մենք ստորագրենք, չեմ ստորագրել եւ ասել ենք, որ այդ թուղթը չարժե ուղղաթիռի համար ծախսված վառելիքի գումարը: Շատ լուրջ կոնֆլիկտ էր: Հետո եղավ Ֆիզուլին, Ղուբաթլուն եւ այլն: Մեր փառավոր հաղթանակները բերեցին անվտանգության գոտու ստեղծմանը, այսպես է եղել: Եվ Հայաստանի իշխանավորներից, որոնց հետ այս հարցերը քննարկում էին, միայն Վազգեն Սարգսյանն էր: Հետագայում այստեղ տեղափոխվեց Սերժ Սարգսյանը, որը եւս այդ խմբի (Վազգեն Սարգսյանի) մեջ էր: Սա այն խոհանոցն է, որը եղել է:

Մտածում էի, որ միգուցե տարիներ հետո, հուշեր կգրեմ, մեղադրություն չունենալ այս մասին խոսելու: Ավելին ասեմ, եթե մենք այդ մարտավարությունը չիրականացնեինք Ղարաբաղում, երբեք զինադադար չէր լինի, հենց դա բերեց, պարտադրեց զինադադարը: Ասեմ նաեւ, որ եթե այդ ճնշումները չլինեին Հայաստանից, ապա դիրքերը շատ ավելի բարենպաստ կլինեին հիմա այսօր են:

Կոսովոն այսօր իրեն անկախ կհռչակի

Եվրոմիությունը դատաոստիկանական ուժեր կուղարկի

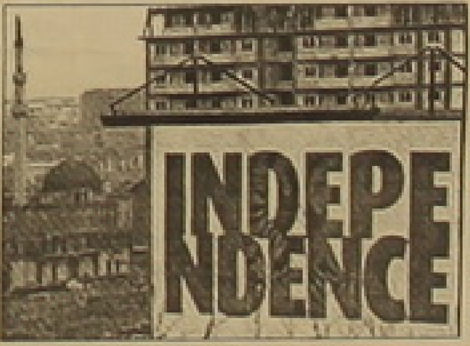

Չնայած ՄԱԿ-ի ԱԽ-ում Կոսովոյի անկախության գաղափարի մերժմանը, սերբական այդ երկրամասը որոշել է միակողմանիորեն իրեն անկախ հռչակել փետրվարի 17-ին: Եվրոմիության երկրների մեծ մասը, ինչպես նաեւ ԱՄՆ-ը որոշել են անմիջապես ճանաչել առավելապես ալբանաբնակ այդ տարածքի անկախությունը: Սերբիան եւ Ռուսաստանը հայտարարել են, որ դա երբեք չեն անի: Երկրամասի անկախացումը նպատակահարմար չեն համարում մի շարք պետություններ, որոնցում անջատական շարժումներ են գործում:

Սլովենական ԶԼՄ-ներին հայտնի են դարձել Կոսովոյի անկախության հռչակման օրվա մանրամասնությունները: Վարչապետ Հաշիմ Թաչին փետրվարի 17-ի առավոտյան կտաիանջի անցկացնել խորհրդարանի արտահերթ նիստ: Այն կսեփ մոտ երեք ժամ, եւ մոտավորապես ժամը 17-ին կընդունվի անկախության հռչակագիրը: Դեռ ժամը առավուիտում հանդես կգան Հաշիմ Թաչին եւ նախագահ Ֆաթմիր Սեյդիուն: Իսկ երեկոյան տեղի կունենան համերգներ եւ հրավառություն:

Կոսովոյի անկախացումը նախկին Հարավսլավիայի տրոհման վերջին փուլն է: 1990-ականներին երկիր տրոհումն սկսվեց Սլովենիայի, Խորվաթիայի, Մակեդոնիայի, Բոսնիա-Հերցեգովինայի եւ ապա Չեռնոգորիայի անկախացմամբ: Իսկ Կոսովոն փաստորեն անկախ է 1999-ից, երբ ՆԱՏՕ-ի օդուժի հարվածներն այնտեղից դուրս մղեցին սերբական զորքերին: «Ֆիգարո» թերթի բնորոշմամբ, Կոսովոյի անկախության հռչակումը թեեւ խորհրդանշական բնույթ է կրում, նոր հույսեր եւ միաժամանակ երկյուղներ է ծնում:

Եվրոմիությունը մտադիր է ոչ միայն անմիջապես ճանաչել ինքնահռչակ նոր պետությունը, այլեւ դատաոստիկանական ուժեր ուղարկել այնտեղ: BBC-ն հաղորդում է, որ արդեն առաջիկա շաբաթ ԵՄ-ը Պրիշտինա կուղարկի հատուկ խաղաղապահական առաքելություն (EULEX), որը կազմված կլինի երկու հազար ոստիկաններից, դատավորներից, մաքսավորներից եւ դատախազներից: Սերբիայում օրերս կայացած նախագահական ընտրություններում արեւմտամետ Բորիս Տադիչի վերընտրվելը, ըստ երեւույթին, կդյուրացնի ԵՄ գործողությունները Կոսովոյում:

ԵՄ առաքելությունը պետք է ապահովի Կոսովոյի կայունությունը, այնտեղ աստիճանաբար փոխարինելով ՄԱԿ-ի ուժերին:

Սերբիան եւ Ռուսաստանը դեմ են, որ ՄԱԿ-ի ուժերը փոխարինվեն ԵՄ դատաոստիկանական ուժերով: Նրանք գտնում են, որ Կոսովոյում ամեն մի փոփոխություն պետք է իրականացվի ՄԱԿ-ի ԱԽ հավանությամբ: ԵՄ-ը դա ավելորդ է համարում:

Սերբիան եւ Ռուսաստանն անօրինական են համարում Կոսովոյի անկախության հռչակումը եւ այնտեղ ԵՄ առաքելության ներկայությունը: Կոսովոյի անկախացումը կարող է նախադեպ դառնալ զանազան տարածաշրջաններում անջատականության հրահրման համար:

Կանանց երթը

Երեկ Հայաստանում գործող հասարակական կազմակերպությունների, բուհերի եւ մի շարք կազմակերպությունների կանայք միացել էին ՀՕՄ-ի կազմակերպած խաղաղության երթին: Մի քանի հազար կին ոտքի էին ելել ու խաղաղության կոչով քայլում էին Երեւանի փողոցներով: Առաջին կոչ-ուղերձը նրանք հանձնեցին ՀՀ նախագահի թեկնածու Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի կենտրոնական շտաբի անդամ Մանուշակ Պետրոսյանին: Վերջինս, ընդունելով ուղերձը, «Ազգի» այն հարցին, թե միանո՞ւմ են խաղաղության կոչին, ասաց. «Իհարկե, ընդունելի է: Դեռ զրավոր տեքստին չեմ ծանոթացել, բայց այն, ինչ փոխանցվեց բանավոր, որ կոչը խաղաղության, կայունության կոչ է, բնական է, որ ամեն կնոջ, քաղաքացու կողմից ընդունելի է»: ՀՕՄ-ի Երեւանի գրասենյակի տնօրեն Վեհանուշ Մարգարյանը հանձնելով ուղերձը, նշեց, որ «Հայոց կանայք կոչ են անում բոլորին լինել զգոն, լինել զգաստ, պահպանել այն, ինչ որ ստեղծել ենք ու մեր երկիրը վտանգելու իրավունք չունենք: ՀՀ նախագահի ընտրությունները չպետք է պղտորեն, որ մենք մեր միասնությունը, համերաշխությունը կորցնենք, այլ քաղաքակիրթ ընտրապայքար տանենք»:

Խաղաղության երթի հաջորդ կանգառը Հանրապետական կուսակցությունն էր, որտեղ նույնպես ընդունեցին նրանց ուղերձը: Մի քանի րոպե կանգնելուց ու խաղաղություն վանկարկելուց հետո օդ բաց թողեցին սպիտակ աղավնիներ ու մի քանի տասնյակ երագույն դրոշներով, պլակատներով, որոնց վրա գրված էին՝ «Ո՛չ ատելությանը», «Ո՛չ քաղաքական խարդավանքներին», «Ո՛չ ընտրակեղծիքներին», «Կանգ առեք, եղբայրներ» եւ այլն, շարունակեցին քայլել Հանրապետության հրապարակով եւ կանգ առան ՀՅԴ գերագույն մարմնի շենքի մոտ: ՀՀ նախագահի թեկնածու Վահան Յովհաննիսյանը, ընդունելով ուղերձը, պատշգամբից դիմեց կանանց ու հավաստիացրեց, որ «հենվելով ձեր օգնության ու աջակցության վրա, թույլ չենք տա, որ ընտրությունները անցնեն կեղծիքներով ու խախտումներով»:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐԵԱՆ

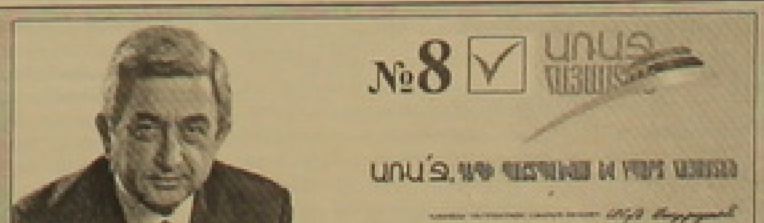

Սիրելի հայրենակիցներ

Փետրվարի 17-ին, ժամը 15.00-ին,

Ազատության հրապարակում տեղի կունենա ՀՀ նախագահի թեկնածու **ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍՅԱՆԻ** հանրահավաքը:

Բոլորս դեպի Ազատության հրապարակ՝

ԱՅՈ՛ ասելու **«ԱՌԱ՛Ջ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ»**:

Գ

Արմեն Աշոտյան. «Առաջին փուլում ընտրությունները ավարտելու բոլոր նախադրյալները ունենք»

Ամփոփելով ընտրարշավին նախագահական ընտրությունների թեկնածու Սերժ Սարգսյանի մասնակցությունը՝ ՀՀԿ խորհրդի անդամ Արմեն Աշոտյանը փաստեց. «Այն քաղաքական կամպանիան, որով գործող վարչապետը մտել էր ընտրարշավի մեջ, ոչ միայն չենք կորցրել, այլեւ ավելացրել ենք: Սոցիոլոգիական կանխատեսումները, որ ընտրազանգվածի հիմնական համակրանքը վայելող գործող վարչապետը քարոզարշավի գրագետ կազմակերպման դեպքում կարող է ավելացնել իր կողմնակիցների շարքերը, կարծես թե կյանքի են կոչվել»:

Ընտրողների մեծ մեծամասնությունը, կարծես, իր քաղաքական նախընտրությունների մեջ կողմնորոշվել է եւ դա, ըստ Աշոտյանի, հիմնականում դրդել իրենց թեկնածուն է: Խոսքը այստեղ դիրքորոշում ունեցողների մասին է, որ մասնակցել են տարբեր հավաքների, նայել քաղաքական գովազդը, ծանոթացել թեկնածուների ծրագրերին: «Բնականաբար, մեր քարոզչական ստրատեգիան իրեն արդարացրել է, այն է՝ խուսափել դրական հնարքների մեջ, հաղորդել մարդկանց մեր պատկերացրած Հայաստանի հիմնական բնորոշիչները եւ այդ տեսանկյունից երեւի թե ամենակառուցողական քարոզարշավն էր, քանի որ որեւէ բացասական ազդակ մենք չենք հաղորդել, չենք խառնվել ատելություն, չենք սերմանել չարիք»:

Աշոտյանի կարծիքով, ցավոք, քարոզարշավային մթնոլորտը երբեմն պղտորվել է «աննախադեպ չափերի հասնող ստով, նենգությամբ, երբեմն նաեւ ստորությամբ, երբ մարդիկ փորձում են շահարկել ազգային հերոսների անունը, Հայաստանում նախադեպը չունեցող ստեր են տարածում, մի թեկնածու բացահայտ քարոզում է պատերազմ, չարիք եւ փաստացի կոչ է անում քաղաքացիական անհնազանդության»:

Բնականաբար, այս մթնոլորտում Հանրապետականի թիմը չէր կարող զերծ մնալ պատասխանելուց եւ, Աշոտյանի խոսքերով, «Մենք մի քանի անգամ ստիպված եղանք խոսել իրենց հասկանալի լեզվով, որովհետեւ պարզվեց, որ քաղաքակիրթ բանավեճը միշտ չէ, որ իրենց վրա ազդում է: Ոչ հաճախ, բայց պատասխանը հնչել է նույն ոճով՝ ցույց տալու, որ մյուս կողմում էլ տիրապետում են այդ հնարքներին, բայց չեն իջնում ստի, նենգության եւ անբարոյականության այն նեխածոյի մակարդակին, ինչ ունի մյուս կողմը»:

Քարոզարշավի սկզբից մինչեւ ներկա պահը տեղի ունեցած փոփոխությունների թվային արտահայտությունն Աշոտյանը չնշեց, տեղեկացնելով, որ մինչեւ քարոզարշավի մեկնարկը հրապարակված վարկանիշների առումով հաջողվեց ոչ միայն պահպանել պոտենցիալ ընտրազանգվածը, այլեւ ավելացնել: Բացի այդ, Աշոտյանի ներկայացմամբ, Սերժ Սարգսյանին, քաղաքական ուժերի սատարման կողքին, հաջողվեց երկխոսության մեջ մտնել հասարակ ընտրողի հետ՝ անմիջական շփման միջոցով:

«Հասարակ ու գիտակ կեցվածքը, որ ունի մեր թեկնածուն, ապահովել է նաեւ հետեւյալ օրինաչափությունը. ինչքան ավելի շատ մարդ էր շփվում եւ մասնակցում Սերժ Սարգսյանի միջոցառումներին, այնքան երկրաչափական պրոգրեսիայով ավելանում էր նրա կողմնակիցների թիվը», եզրակացնում է Աշոտյանը:

Այս ընտրությունները, ՀՀԿ խորհրդի անդամի գնահատմամբ, լավ իմաստով աննախադեպ են: «Անգամ ծայրահեղացված ճնճղաստությունում կոչվածը եւ քաղաքական մթնոլորտը ստեղծում էր բազմակարծության հստակ պատկեր: Դա ֆիքսել են նաեւ միջազգային դիտորդները, որ աննախադեպ քարոզարշավ է կայացել իր թափանցիկությամբ, մատչելիությամբ, ազատությամբ, թեկնածուների համար հավասար պայմաններում»:

«Եվ այս դեպքում հաղթելը մեզ համար կրկնակի հաճելի կլինի, երբ քո դեմ աշխատում են հստակ ուժեր, երբ գրեթե թեկնածուների ողջ դաշտը մի պահ միավորվեց մեր դեմ, մենք, այնուամենայնիվ, առաջին փուլում ընտրությունները ավարտելու բոլոր նախադրյալներն ունենք», գտնում է Աշոտյանը: Ըստ նրա, Հանրապետականին կմնա ապահովել, որ «մեր պոտենցիալ ընտրողը գնա տեղամաս եւ ընտրություն կատարի»: Եվ երկրորդը, որպես պատասխանատու կողմ ապահովել ընտրությունների օրինական ընթացքն ու համապատասխանությունը Հայաստանի օրենսդրությանը եւ միջազգային պարտավորություններին:

«Մեր երկրի վարկանիշն այս ընտրություններում պետք է եւս մի քանի աստիճան բարձրանա: Կարծում եմ, որ այս ընտրությունները նաեւ քաղաքական հետեւանքներ կունենան ոչ միայն նախագահի առումով, այլեւ քաղաքական դաշտը վերջնականապես կլուծի վերակազմավորվելու խնդիրը, քանի որ բազմաթիվ զանազան կուսակցություններ, քաղաքական միավորումներ քաղաքական իմաստով դատապարտված կլինեն մեր հաղթանակից հետո հեռանալ ասպարեզից եւ քաղաքական դաշտը կմաքրվի»:

ԱՆԱՀԻՏ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Թե մի ձյուն էլ գար՝ նախընտրական կեղտը մաքրելու

Նախընտրական ողջ գործընթացներն առավել զգալի դարձրին ձմռան տեղումները: Գոնե ինձ համար այն արդեն հասել էր անտանելիության մակարդակի՝ ե՛ւ որպես գործընթաց, ե՛ւ որպես եղանակ: Բայց ինչ հրաշքներ չի գործի գեղեցկությունը, այն էլ բնության՝ լույսի պես ձյուն իջավ Երեւանի վրա եւ քաղաքին մի փոքր կենսախնդություն ու զգացմունքայնություն հաղորդեց, ավելին՝ անառողջ բարոյահոգեբանական մթնոլորտը դադարեց թելադրող լինել: Համենայն դեպս, տպավորությունս՝ շատերի, եւ զգացողությունս՝ իմ դեպքում այդպիսին էին: Ու ինչպես շատ ու շատ դրական երեւույթներ, սա էլ խիստ կարճատեւ եղավ՝ չդիմացավ գոնե մինչեւ ձնհալ: Սպիտակ փայլով շողացող երեկոյան Երեւանի կենտրոնը մաքրված էր, բայց միայն կանգառներում, երթեւեկությունն էլ խիստ թեթեւացած, ինչպես լինում է ձնառատ եղանակին: Հետեւաբար, խիստ կարեւորվում էր որեւէ «մոլորված» տաքսու հայտնությունը, եւ շահում էր կարեւորողներից ամենաառաջավորը, համարը կամ կենտրոնից ոչ հեռու ապրողը: Իսկ երթուղային տաքսու հայտնությունից շահում էին դրանում պատահաբար հայտնվածները, թե՛ հաջորդ երթուղայինին սպասողները՝ խիստ կարճակյաց է: Քանի որ երթուղայինում գտնվողները՝ անկախ նստած, կանգնած, [illegible], թե որեւէ այլ կերպ՝ կեցվածքի անհողդողդություն կամ, ավելի մեղմ ասած, ճկունության հերթական ձեւն ընդունած լինելուց, լավատեսական ոգեւորություն էին հայտնում, գոնե այն երթուղայինում, որտեղ էի՝ նստած ուղեւորի կարգավիճակում:

Լեցուն երթուղային տաքսին, այնուամենայնիվ, կանգնեց հերթական կանգառից ուղեւոր վերցնելու, եւ երեք ուղեւոր ընկերներից համեմատաբար մարմնեղը, հանում գրպանը հաղթելու, որը տեղի ունեցավ մյուսներիս ներկայությամբ, կարողացավ խցկվել: Մեծ հույս, անգամ հավաս առաջացավ, որ այդուհետեւ միայն իջնողներ են լինելու, բայց ո՛չ՝ եղավ եւս երեք նստող: Ու ոչինչ, տեղավորվեցինք եւ «Մի սնից չենք, մի հայից ենք» սկզբունքով շարունակեցինք ճանապարհը՝ ինքնաբաց կարծիք հայտնելով, որ եթե նույն սխրանքն անհրաժեշտ մարդկանց ներկայությամբ կրկնելու համարձակություն ունենանք, թերեւս այն արժանանա Գինեսի ռեկորդների գրքում տեղ գտնելուն: Բայց դե, խոսք էր՝ ասվեց, կարծիք էր՝ բարձրաձայնվեց ու անցավ: Չնայած, թե իրատես լինենք, ապա հաջորդ ձնառատ օրը համապատասխան մարդկանց ներկայությունը կապահովենք եւ պատահական ընտրությամբ, ցանկացած երթուղայինում մասնակիցների միանգամայն այլ կազմով նույն սխրանքը կներկայացնենք:

Կենտրոն քաղաքապետարանն էլ անտարբերություն չէր դրսեւորել ձյան առկայությանն ու Ֆրանսիայի հրապարակում կողք կողքի կայանել էին ձյուն մաքրող մեքենաները՝ «չհամարձակվելով» մաքրել, սխալ դեպքում՝ խաթարել սպիտակ-սպիտակ ձյան բերած գեղեցկությունը: Գեղեցկության պահպանման մյուս քաղաքապետարանների մոտեցումն ավելին էր՝ եղած-չեղած ձյուն մաքրող մեքենաները թողել էին հիմնական կայանատեղերում: Դե, գուցե տեղեկացել էին հաջորդիվ օրվա արեւառատ լինելուն, ինչ իմանաս: Այն դեպքում՝ ձյունը եկավ, գեղեցկություն պարգեւելու, ձնհալն այս կամ այն կերպ հաղթահարելու, թռիչքներ գործելու, մարդկություն դրսեւորելու հիմքեր տվեց եւ անցնելով կարեւորը՝ մի փոքր շեղեց, հուսամ, ոչ միայն իմ ուշադրությունը նախընտրական ամենահաս քարոզարշավի տհաճ ու տգեղ դրսեւորումներից, եւ ոչինչ, որ եւս մի անգամ խիստ զգալի դարձան արդեն մեծական թվացող մայրաքաղաքային կենցաղի, ասենք՝ անհարմարությունները:

Վերջիններս թերեւս մասնակիորեն կկրճատվեն ձյուն մաքրող մեքենաները գործի գցելու դեպքում, սակայն նախընտրական օրերի կեղտից ոչ մի հրաշք մեքենա անգամ չի փրկի, այլապես ընտրողներս ջանք չէինք խնայի այդպիսին ունենալու համար:

ՆՈՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Պարզաբանումներ է տալիս Ալվինա Զախարյանը

Երեկ կրկին լրագրողների հետ հանդիպեց ՀՀ ոստիկանության անձնագրային եւ վիզաների վարչության պետ, ոստիկանության գնդապետ Ալվինա Զախարյանն ու տեղեկացրեց փետրվարի 19-ին կայանալիք ՀՀ նախագահի ընտրությունների ընտրացուցակների ճշգրտման աշխատանքներին: Ընտրողների վերջնական ու ամբողջական թիվը պարզ կլինի մեկ օրից, քանի որ դեռ աշխատանքները շարունակվում են: Փետրվարի 16-ի դրությամբ, ինչպես նշեց տկն Զախարյանը, տպագրվել են 18 տարեկանից բարձր, ընտրության իրավունք ունեցող 14 996 ՀՀ քաղաքացիների նոր անձնագրեր: Ստուգումների եւ քաղաքացիական կացության մարմինների տրամադրած ցանկերով, որպես մահացած հայտնաբերվել ու ընտրացուցակներից հանվել է 6161 քաղաքացի:

Թեժ գծով ստացվել է 676 զանգ՝ տարբեր բնույթի: Ընտրողների ցուցակներում ընդգրկվելու համար հայտեր են ներկայացրել Հայաստանում հաշվառում չունեցող 177 քաղաքացիներ: Կուսակցություններից, նախագահի թեկնածուների նախընտրական շտաբներից, ՀԿ-ներից ու անհատ քաղաքացիներից ստացվել են 50-ից ավելի ահազանգեր, գրություններ... Բազմաթիվ գրություններ են ստացվել ԱՄՆ-ից, նաեւ ԵԱՀԿ-ից, դիտորդական առաքելություններից ու դրանց բոլորին տրվել են պատասխաններ, նշեց տկն Զախարյանը: Ամենաշատ գրություններն ու հարցումներն ստացվել են նախագահի թեկնածու Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նախընտրական շտաբից (մոտ 120՝ 177 քաղաքացու վերաբերյալ): Այսօրվա դրությամբ հաշվառման վայրից դուրս են գրվել եւ այլ ընտրական վայրում հաշվառման են կանգնել 19 350 ընտրող:

Տկն Զախարյանը նշեց նաեւ, որ թիվ 9 ձեւը տրվում է այն քաղաքացիներին, ովքեր կորցրել են անձնագիրն ու իրենց խնդրանքով տրվում է լուսանկարով, մեկ ամսվա ժամկետով փաստաթուղթ՝ միայն ընտրությանը մասնակցելու համար: Ընտրացուցակների վերջնական ճշտված տարբերակները փետրվարի 18-ին կփակցվեն բոլոր ընտրատեղամասերում:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Մեծավան համայնքը վճռական է իր ընտրության մեջ

Թե ինչ վճռականությամբ է Մեծավան համայնքը մասնակցելու փետրվարի 19-ին կայանալիք ընտրություններին եւ ում է պատրաստվում սատարել, ըստ համայնքի ղեկավար Գրիգորյանի. «Մեծավան համայնքը, կարող եմ ասել, պատրաստակամ գնում է ընտրությունների եւ քանի որ կառավարության կողմից վերջերս հսկայական աշխատանքներ են կատարվել մեր համայնքում, մենք սատարելու ենք ՀՀ վարչապետ Ս. Սարգսյանին: Մի հանգամանք էլ շատ հուսալի է. մենք Ս. Սարգսյանի մեջ տեսնում ենք քաղաքական լիդերին հատուկ բոլոր հատկանիշները, եւ համոզված եմ, որ մեր ժողովրդին շատ ավելի լավ ապագա է սպասում նրա կողքին»:

- Պ. Գրիգորյան, խոսենք նաեւ Մեծավանի լուծված ու չլուծված խնդիրների մասին:

- Նախ նշեմ, որ ներդրումների շնորհիվ համայնքում հսկայածավալ աշխատանքներ են կատարվել՝ դպրոցի վերանորոգում, մոտ (50 մլն դրամ), վերանորոգվել են մանկապարտեզն ու գյուղապետարանը: Իսկ դպրոցին օգնել ենք գույքով, դահլիճի աթոռներ, նստարաններ եւ այլն: Կատարվել են նաեւ մոտ 3 կմ խմելու ջրագծերի վերանորոգման, կենտրոնական փողոցներում գիշերային լուսավորության անցկացման աշխատանքներ եւ այլն:

- Իսկ ո՞րն է այսօր համայնքի գերխնդիրը:

- Ուրախությամբ կարող եմ ասել, որ Մեծավանում այսօր առանձնապես գերխնդիր չկա, համայնքը գազաֆիկացված է, նախատեսվում է գազաֆիկացնել նաեւ համայնքի նոր թաղամասը: Հատկապես խիստ հետեւում ենք աղբահանության աշխատանքներին, որը կատարվում է շաբաթը երկու անգամ:

- Ինչ կասեք համայնքի կրթական-հոգեւոր-մշակութային կյանքի վերաբերյալ:

- Ինչ վերաբերում է մշակույթին, ապա այստեղ ունենք պարի 2 խմբակներ՝ «Բալենի» եւ «Փայլող աստղեր», որոնք տարին երկու անգամ ելույթներ են ունենում Մեծավանից դուրս, իսկ ֆինանսավորում է համայնքը: Ունենք նաեւ ֆուտբոլային թիմ, որը լուրջ հաջողությունների է հասել, շուտով կստեղծենք մի անկյուն՝ որտեղ կներկայացվեն թիմի բոլոր մրցանակները:

Ծրագրում ենք մոտ ապագայում սկսել կուլտուրայի տան վերանորոգման աշխատանքները: Իսկ վերջերս հրատարակել ենք «Մեծավան» գիրքը համայնքի 60-ամյակի կապակցությամբ, որպեսզի չկորչի մեր պատմությունը:

- Ինչպե՞ս է ապրում համայնքը եւ ինչ գործող արտադրամասեր կան:

- Ըստ իս, բնակչության 80 տոկոսը աշխատում է. կան արտադրամասեր, ունենք սպիրտի, մակարոնի արտադրամասեր, այգիներում նույնպես մարդիկ աշխատում են, առհասարակ ինձ թվում է, որ օր օրի համայնքում դրական տեղաշարժերը նկատելի են:

Գ

Ս. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հասարակական-քաղաքական մէ. թերթ
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
Ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵԴԻՔՅԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
[illegible] /հեռ 529221
Համակարգչային (տպագրություն) /հեռ 582960
Լրատվության բաժին /հեռ 581841
Գովազդի բաժին /հեռ 582483
Օպերատիվ լրահոսի ծառայություն /հեռ 529353
[illegible]
«Ազգ» թերթի
[illegible]
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN /phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 0010

Տեր-Պետրոսյանի կողքին միայն վարչախմբին դեմ լինելու համա՞ր

Ի՞նչ է ուզում ժողովուրդը

«Հայաստանի Հանրապետության ողջ տարածքում այսօր ամբողջ վարչախումբը պարտված է», երեկ Ազատության հրապարակում նախագահի թեկնածու Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ նրան սատարող ուժերի հրավիրած հանրահավաքի ժամանակ իրենց բնորոշ տոնով հայտարարեց առաջին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, ով թեեւ վերջին երկու օրերին փորձում էր իշխանությունների հասցեին գեթ մեկ կծու խոսք չասել, այդուհանդերձ դժվար եղավ գայթակղությանը չտրվել։

Ազատության հրապարակը երեկ լեփ-լեցուն էր «հաղթանակ», «Լեւոն-Լեւոն» վանկարկող մարդկանցով, որոնք թեեւ օպերայի բակում եւ հարակից մի քանի տարածքներում ազատ տեղ չէին թողել, բայց պարզագույն հաշվարկն անգամ ցույց է տալիս, որ Նիկոլ Փաշինյանի սկզբում հայտարարած 250 հազար մարդիկ հաստատ չկային այդ հանրահավաքին։ Ասում եմ սկզբում հայտարարված, որովհետեւ հանրահավաքի վերջում Նիկոլ Փաշինյանն այնպիսի ծայրահեղության հասավ, որ ակնհայտ սուտ հայտարարեց՝ ասելով, թե հանրահավաքին մասնակցում են մոտ 330 հազար մարդիկ։ Նրա այս հայտարարության վրա ծիծաղեց անգամ հարթակում նրանց կողքին կանգնած եւ ըստ կանգնած դիրքի՝ նրանց ավելի մտերիմ համարվող մի տղամարդ։

Ինչեւէ, թվաբանությունը թողնենք եւ անդրադառնանք հանրահավաքի մասնակիցներին ու Ազատության հրապարակում հնչած մտքերին։ Հավաքվածների մեջ կային շատ ոգեւորվածներ, Տեր-Պետրոսյանին անձնազոհ նվիրվելու պատրաստներ, որոնք բռունցքները բարձրացնելով անընդմեջ վանկարկում էին՝ «միացում», «հաղթանակ», «Սերժ, հեռացիր» եւ այլն։ Հանրահավաքներին ներկա ոչ բոլոր մարդիկ են իրենց ձայնը տալու Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին, բայց նաեւ չի կարելի ժխտել, որ նրանց մեջ առաջին նախագահի օգտին քվեարկելու պատրաստակամությամբ շատ մարդիկ կան, սակայն պետք է մի փաստ հաշվի առնել։ Հանրահավաքի մասնակիցները ելույթների հատկապես այն հատվածներին էր ժողովուրդը բուռն արձագանքում, որտեղ այս իշխանություններին հեռացնելու կոչեր էին հնչում, որտեղ այս իշխանությունների ապօրինությունների մասին էր խոսվում։ Հասկանալի է, որ անգամ նրանք, ովքեր կողմ են ընտրելու Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին, դա ոչ թե նրա շատ ընդունելի լինելուց է, այլ ուղղակի ուզում են ազատվել ներկա իշխանությունների շարունակականությունից։ Իսկ Տեր-Պետրոսյանի թիմին էլ թվում է, թե այդ մարդիկ հենց իրենց նկատմամբ համակրանքի պատճառով են հայտնվել հրապարակում։

Օրեր առաջ Մոսկվա կատարած իր այցին անդրադառնալիս՝ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն առանց անուններ նշելու ասաց, թե ինքը կարեւոր հանդիպումներ է ունեցել, որից ելել է մի քանի եզրահանգումների։ Ըստ դրանց, առաջին նախագահը պարզել է, որ Ռուսաստանը հավատարիմ է 1997-ին երկու երկրների միջեւ կնքված բարեկամության եւ փոխադարձ օգնության պայմանագրին եւ շարունակում Հայաստանին դիտել կարեւոր գործընկեր։ Սակայն, ըստ Տեր-Պետրոսյանի, Ռուսաստանը կարողանում է երկիրը տարբերել վարչախմբից եւ Հայաստանին կշարունակի իրեն պատիվ բերող գործընկեր դիտել միայն համաժողովրդական ընտրությունների միջոցով իշխանություն ձեւավորելու պարագայում։ Հիշեցրեց նաեւ, թե այդպիսի շարժման թեկնածուն ինքն է։

Առաջին նախագահի խոսքով, իր հանդիպումներում ինքը հարկադրված է եղել իշխանությունների հասցեին վատ խոսքեր ասել, որովհետեւ իր առջեւ փակ է եղել ամբողջ հեռուստաեթերը, իսկ հիմա «իշխանությունների հասցեին իմ շուրթերից որեւէ վատ խոսք չեք լսի, որովհետեւ մեզ հաջողվեց խոսել ժողովրդի հետ, դուրս հանել նրան թմբիրից»։ Հետաքրքրական էր, որ Տեր-Պետրոսյանը ներկա իշխանություններին մեղադրեց հայաստանցիների եւ ղարաբաղցիների, հիմա էլ արդեն վիրահայերի միջեւ սեպ խրելու մեջ, մինչդեռ, մեղմ ասած, նրան «սատարող» թերթերն են հայաստանցի-ղարաբաղցի թեզը հրապարակ իջեցրել ու ղարաբաղյան կլանի դեմ սկսել պայքարել։ Նախագահի թեկնածուն կրկին նշեց, որ վարչախմբի ճամբարում խուճապ է, ինչի վկայությունն է երկրից շատ գործարարների հեռանալը, բանկերի հաշվեհամարներից մեծ գումարներ դուրս բերելու հանգամանքը։ Շարունակելով հաղթանակի դիրքերից խոսել՝ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը շեշտեց, որ փետրվարի 20-ին տոնելու են իրենց հաղթանակը։

Փետրվարի 20-ին սեփական հաղթանակը տոնելու համոզմունքներ ունեին առաջին նախագահին սատարող մյուս քաղաքական ուժերը եւս։ Երկրապահ կամավորական միության փոխնախագահ, պատգամավոր **Մյասնիկ Մալխասյանը** մասնավորապես նշեց, թե թույլ չեն տալու կեղծիքներ, հակառակ դեպքում փետրվարի 20-ին համախմբվելու են Տեր-Պետրոսյանի շուրջը եւ տոնելու իրենց հաղթանակը։ «Ազատ փորձություն» կազմակերպության փոխնախագահ, պատգամավոր **Սասուն Միքայելյանն** իր խոսքում պատասխանեց ՀՅԴ թեկնածու Վահան Հովհաննիսյանի խոսքերին։ Վահան Հովհաննիսյանը, Միքայելյանի խոսքով, իրենց անվանել է ասֆալտի ֆիդայիներ, ինչն ակնհայտորեն զայրացրել էր պատգամավորին։ Շուշիի ազատագրման ժամանակ 107 բեկոր ստացած պատգամավորը հիշեցրեց, որ այդ վնասվածքներն իր մարմնի համար այնքան օտար չեն, որքան այս իշխանությունները ժողովրդին, հետո էլ հավելեց. «Եթե ասֆալտի ֆիդային լինեի, իշխանական կերակրատաշտի մոտ կլինեի»։

Ելույթ ունեցավ նաեւ ՆԺԿ ղեկավար **Արամ Կարապետյանը**, որին բավական բուռն ընդունեցին՝ հավանաբար խաչակնքելով որպես նորեկի։ Խոսեցին նաեւ ԺՌԿ փոխնախագահ **Վարդան Գրիգորյանը**, ժողովրդական արտիստ **Բարսեղ Թումանյանը**, «Հանրապետություն» կուսակցության նախագահ **Արամ Զ. Սարգսյանը**, ՀԺԿ նախագահ **Ստեփան Դեմիրճյանը**, մարտիկ **Դավիթ Հակոբյանը**, «Ժառանգության» խմբակցության քարտուղար **Վարդան Խաչատրյանը**, ՕԵԿ կենտրոնի կազմակերպության անդամ (այս մասին կարող կողմի պնդմամբ - ծ.խ.) **Արմեն Ղազարյանը**, ում ելույթը շատ զարմանալի թվաց՝ հաշվի առնելով ՕԵԿ-Տեր-Պետրոսյան թիմի միջեւ վերջերս տեղի ունեցող իրադարձությունները։ Խոսք ասաց նաեւ **Երվանդ Մանարյանը**, ով պահանջեց ներկա կառավարության ամենահամակրելի մարդու՝ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի հրաժարականը։

Հանրահավաքից հետո մասնակիցները դուրս եկան երթի քաղաքի կենտրոնական փողոցներով։

ԳՈՀԱՐ ԳԵՒՈՐԳՅԱՆ

Տեր-Պետրոսյանը դեռեւս հույսեր ունի

Տեր-Պետրոսյանի երեկվա հանրահավաքն էլ երթով ավարտվեց՝ իր կողմնակիցներով նա շրջեց Երեւանի կենտրոնական փողոցներով ու վերստին մոտեցավ «Ազատության» հրապարակին։

Եթե նախկին հանրահավաքին Տեր-Պետրոսյանը Մեղրին Ղարաբաղով փոխանակման տարբերակի շուրջ ելույթները հրամցրեց ժողովրդին, ապա այս անգամ անդրադարձավ 96-ի դեպքերին. «96-ին Վազգեն Մանուկյանը գրոհելով խորհրդարանի շենքը՝ վայրագություններ գործեց պետական բարձրաստիճան պաշտոնյաների նկատմամբ։ Մանուկյանը հարթեց Նաիրի Հունանյանի ճանապարհը։ Չլիներ 96-ի խորհրդարանի գրոհը, չէր լինի հոկտեմբերի 27-ը», ասաց նա, այս անգամ էլ ԱԺՄ առաջնորդին մեղադրելով այդ ոճրի մեջ...

Հիշեց նաեւ 2003-ի նախագահական ընտրությունները. «Նույն չարաբաստիկ դերը խաղաց Արտաշես Գեղամյանը, ստացել էր 15-17 տոկոս ձայն, ընդամենը նա մեկ բան պետք է աներ՝ երկրորդ փուլում միանար Ստեփան Դեմիրճյանին։ Գեղամյանը դա չարեց, նորից Ռոբերտ Քոչարյանին [illegible]։ Այսօր ո՛չ Գեղամյանը, ո՛չ Մանուկյանը որեւէ դեր չեն խաղում։ Կա մեկ ուրիշը, որի մասին ես ափսոսանքով եմ խոսում։ Երիտասարդ է, խոստումնալից մեր պետականության մեջ, որը կարող է սխալվել, իսկ ես դեռ հույս չեմ կորցրել՝ ոչ թե ինձ համար, այլ իր համար, իր քաղաքական հեռանկարը չկորցնելու համար։ Արթուր Բաղդասարյանը կարող է այսօր խաղալ նույն դերը, ինչ նախորդ ընտրություններում խաղացել են Գեղամյանն ու Վազգեն Մանուկյանը։ Ես չեմ ուզի, որ այդ մարդը բռներ դավաճանության ճանապարհը։ Իսկ այսօր ժողովրդական շարժման դեմ գնացող ցանկացած մեկը դավաճանություն է գործում այս ժողովրդի դեմ։ Մտերիմ զրույց ունենալով Արթուր Բաղդասարյանի հետ՝ ասել եմ, սա է ճանապարհը, կամ գալիս ես այս ճանապարհով, կամ ստիպված եմ լինելու քեզ հետ խոսել քաղաքական խաղի կանոններով։ Եթե դու խանգարելու ես այս շարժմանը, ապա ես անելու եմ ամեն ինչ, որպեսզի դու ոչ մի ձայն չստանաս»։

Վերջում Տեր-Պետրոսյանը հիշեցրեց, որ եթե ինքը հաղթանակով դուրս չգա եւ թվեր նկարվեն Սերժ Սարգսյանի օգտին, ապա ընտրությունների հաջորդ իսկ օրը տեւական հանրահավաք է հրավիրում Մատենադարանի մոտ. «Եվ մեզանից ոչ ոք տուն չի գնա, մինչեւ մենք տեր չկանգնենք մեր հաղթանակին»։

ՆԱԻՐԻ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

Ուղղում

Մեր թերթի նախորդ համարում, էլ-փոստով ստացված «Առաջ, դեպի բացարձակ իշխանություն» վերնագրով հոդվածի հեղինակը, սկզբնաղբյուրում ստորագրված «Վ. Ղալլաճյան» եւ մեր կողմից սխալմամբ տպագրված «Վիկտոր Ղալլաճյան», ԱԺ պատգամավոր եւ քաղաքական հայտնի գործիչ պրն Վիկտոր Ղալլաճյանը չէ։ Հարգելի պատգամավորը, որ հիվանդության պատճառով արդեն մի քանի օր աշխատանքի չի ներկայանում, երեկ զանգահարեց եւ պահանջեց կատարել այս ճշտումը, ինչը եւ անում ենք, միաժամանակ ներողություն հայցելով իրենից եւ ընթերցողներից։

Որքա՞ն միտինգավոր է տեղավորում Ազատության հրապարակը

Այս օրերին Ազատության հրապարակը դարձել է մեր քաղաքական կյանքի կիզակետը։ Այստեղ իրենց նախընտրական հանրահավաքներն են անցկացնում նախագահի թեկնածուներն ու նրանց սատարող կամ աջակցող քաղաքական ուժերը։ Հիմնականում նրանցից յուրաքանչյուրը ձգտում է ավելին ներկայացնել իր հանրահավաքի մասնակիցների թիվը՝ 80 հազար, 100 հազար, 180 հազար եւ այլն։ Մի խոսքով, կարծես աճուրդ է հրավիրվում՝ ո՞վ ավելի շատ։ Հանրահավաքային թվեր ասելը

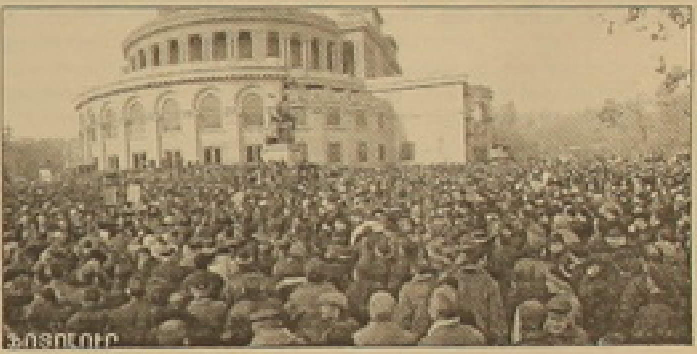

ՖՈՏՈԼՈՒՐ

դարձել է նախընտրական տեխնոլոգիա եւ փորձ է արվում դրանց վրա հիմնվելով ցույց տալ, թե որքան է բարձր սեփական վարկանիշը։ Ի վերջո, հնարավո՞ր են 100 հազարանոց հանրահավաքներ Ազատության հրապարակում, թե՞ ոչ։ Եղե՞լ են այդպիսիք 1988-ին։

Այս հարցերի պատասխանները ստանալու համար պարզապես պետք է իմանալ, թե քանի՞ քառակուսի մետր է Ազատության հրապարակի տարածքը։ Կան համապատասխան հաշվարկներ, որոնք հնարավորություն են տալիս պարզելու, թե իրականում որքան ցուցարարներ էին հավաքված 1988-ին։ Երբ ամբողջ հրապարակն ու շրջակա կանաչ տարածքները մեծ խտությամբ լիքն էին լինում մարդկանցով, ապա այդ ժամանակ միայն հանրահավաքների մասնակիցների թիվը կարելի է ասել, որ հասնում էր 100 հազարի։ Ինչ մնում է միայն Ազատության հրապարակին եւ ներկայիս հանրահավաքներին, ապա շուրջ 10,200 քառակուսի մետր կազմող այդ տարածքի վրա, եթե 1 քմ-ի վրա կանգնած լինեն 4 մարդ, ապա կհասնի 40 հազարի։ Սակայն հարթակին մոտ կանգնածներն են միայն հիշյալ խտությամբ կանգնած, իսկ հետո աստիճանաբար կանգնածների դասավորվածությունն ավելի է նոսրանում։ Մի խոսքով, ներկայիս հանրահավաքների առավելագույն թիվը Ազատության հրապարակում կազմում է 50 հազար մարդ, քանի որ շրջակա տարածքները ներկայումս կառուցապատված են եւ այնտեղ մարդիկ գրեթե չեն լինում։

Հետեւաբար, հանրահավաքները դարձնել որպես սեփական վարկանիշի առաջինը լինելու ապացույց, ճիշտ չէ, քանի որ առնվազն 4 թեկնածու կարող են հիշյալ քանակությունն ապահովել։ Իսկ թե հրապարակի այցելուներից ո՞ր մասն է իսկապես պաշտպանում տվյալ օրվա հանրահավաքի մասնակիցներին, ո՞րը՝ հետաքրքրասերներ են, ընտրական տարիքի չհասած պատանիներ, դեռ չկողմնորոշվածներ, անհնար է ասել։ Այսինքն, անգամ 50 հազար ցուցանիշը միշտ չէ, որ այդքան երաշխավորված ընտրող ունենալու ապացույց է։ Հետեւաբար, անկախ նրանից, թե ո՞ր քաղաքական ուժը ո՞ր օրն է հանրահավաքում հավաքել վերոնշյալ 50 հազարը, դեռ չի խոսում այն մասին, որ հաղթանակն ու ընտրողների գերակշիռ մասի աջակցությունն իր գրպանում են։

Սակայն 100 հազարավոր ցուցարարների մասին խոսելը հետապնդում է մեկ այլ կարեւոր նպատակ՝ ընտրություններից հետո ասել, որ միայն Ազատության հրապարակում հավաքվածների թիվը կազմում էր, ենթադրենք, 180 հազար (200 հազար, 300 հազար եւ այլն), այդ ինչպե՞ս եղավ, որ ստացած ձայները կազմեցին, ենթադրենք, 80 կամ 100 հազար։ Այսինքն, դա արվում է հետագայում ընտրությունները կեղծված հայտարարելու համար։

Ա. Մ.

Հայտարարություն կալանավայրից

*Մտահոգված մամուլում հրապարակված որոշ նյութերից, 1994 թվականից «Դրո»-ի գործով ցմահ դատապարտված, «Նուբարաշենի» քրեակատարողական հիմնարկում գտնվող **Արսեն Արծրունին** երեկ հետեւյալ հայտարարությունն է ուղարկել մամուլին։*

«Անտեղի եմ համարում ընտրապայքարի ընթացքում բոլոր այն շահարկումները, որոնք կապվում են «Դրո» գործի շուրջը։

Ինչպես նախաքննության, այնպես էլ դատաքննության ժամանակ բազմիցս հայտարարել եմ, որ «Դրո» կառույցը երբեք կապ չի ունեցել ՀՅ Դաշնակցություն կուսակցության հետ։

«Դրո» կառույցի գործունեությունն իր կատարած որոշ սխալ քայլերով հանդերձ, ուղղված է եղել Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ նրա ղեկավարած վարչակարգի դեմ։

Հիշեցնում եմ, որ «Դրո» կառույցի գործով նախաքննության եւ դատավարության ժամանակ ՀՀ նախագահը Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն էր։ Եթե եղել է անարդար վճիռ, ապա ամբողջ պատասխանատվությունն ընկած է այդ վարչակարգի վրա»։

Արթուր Բաղդասարյանի նախընտրական գրասենյակը հայտարարում է

Լ. Տեր-Պետրոսյանի հանրահավաքի ժամանակ ոմն Արմեն Ղազարյան հնչեցրել է կեղծ հայտարարություն, ըստ որի ՕԵԿ կենտրոն համայնքի որոշ կուսակցականներ միացել են Լ. Տեր-Պետրոսյանին։ Եղածը մեկնաբանելով, երեկ Արթուր Բաղդասարյանի նախընտրական գրասենյակը հայտարարություն է տարածել, որում մասնավորապես ասված է. «Արմեն Ղազարյանը որեւիցե առնչություն չունի «Օրինաց երկիր» կուսակցության հետ, այլ, ամենայն հավանականությամբ, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի շտաբի կողմից ներդրված անձնավորություն է, որը թախանձագին խնդրելով որպես քաղաքացի նաեւ ելույթ է ունեցել մեր հանրահավաքի ժամանակ, կրքոտ պաշտպանելով Արթուր Բաղդասարյանին։

Դիմում ենք ՀՀ գլխավոր դատախազությանը՝ պահանջելով կեղծ տեղեկություններ տարածելու համար պատասխանատվության կանչել Արմեն Ղազարյանին։ Միաժամանակ դատապարտում ենք քաղաքական շանտաժի գործելաոճը եւ հայտարարում, որ նախընտրական սադրանքները եւ կեղծիքները դատապարտված են»։

Ա. Մ.

Դիտարկումներ

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Մենք նախագահական ընտրությունների՞ ենք պատրաստվում, թե՞ քաղաքացիական պատերազմի

Հայաստանում ավարտվում է նախընտրական արշավը, մի քանի օրից պարզ կլինի, թե ով է մեր երկրի երրորդ նախագահը: Արդեն իսկ կարելի է որոշակի հետադարձ հայացք նետել նախընտրական այս թոհուբոհին եւ փորձել վերլուծել, թե ինչպես անցավ նախընտրական պայքարը Հայաստանում:

Նորամուծություն

Այս ընտրությունների նորությունը բերեց Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հայտնվելը քաղաքական ասպարեզում: Արդեն առիթ ունեցել ենք գրել դրա մասին՝ կանխատեսելով, որ առաջին նախագահի մուտքը որոշակի հետաքրքրություն եւ ինտրիգ կմտցնի նախընտրական պայքարի մեջ: Կանխատեսումը մասամբ իրականացավ, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը իսկապես խառնեց շատերի խաղաքարտերն իր մուտքով, սակայն իր նախընտրական պայքարում նա նոր ոչ մի բան չասաց: Ցավոք սրտի, առաջին նախագահը հայ առ հայ կրկնեց նախընտրական այն սխալները, որոնք ժամանակին կատարել էին իրենց արմատական ընդդիմություն անվանողները: Ինչն էլ բերեց քաղաքական դաշտից այդ ուժերի հեռացմանը: Այսինքն՝ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ողջ քարոզարշավը կառուցվեց հակաքոչարյանասերժականության հիմքի վրա: Մի բան, որը ի սկզբանե սխալ էր, քանի որ «տվեք ինձ իշխանությունը, որովհետեւ սրանք լավը չեն» սկզբունքը վաղուց արդեն չի աշխատում եւ ընտրություններում հաղթելու համար հարկավոր է առաջ քաշել ոչ թե «ընդդեմ», այլ հանուն սկզբունքով: Որ լեւոնականները դեմ են ներկա իշխանություններին, ի սկզբանե պարզ էր եւ կրկնել այդ թեզը ամեն անգամ պետք չէ, սակայն ընտրողների մեծ մասը սպասում էր, թե ինչ է Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը պատրաստվում իրենց առաջարկել փոխարենը: Սակայն այս պատասխանը այդպես էլ չհնչեց: Առաջին նախագահի «Հանդարտ խոհեր» կոչվող նախընտրական ծրագիրը մոռացության մատնվեց հենց նույն Լեւոնին պաշտպանող քաղաքական ուժերի եւ նրան սատարող մամուլի կողմից, փոխարենը ամբողջ թափով աշխատեց վարկաբեկման եւ հայհոյանքի մեխանիզմը, ինչը քաղաքական դիվիդենտներ շահելու առումով չհասկացված եւ ի սկզբանե հեռանկար չունեցող քաղաքական խաղ էր, եթե, իհարկե, ընդհանրապես կարելի է քաղաքական խաղ անվանել: Ինչեւէ, այսօր արդեն պարզ է, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին չհաջողվեց իր շուրջը համախմբել ընդդիմադիր քաղաքական ընտրազանգվածին, եւ նույնիսկ չեզոք հարցումները ցույց են տալիս, որ ընդդիմադիր ընտրողների մի զանգվածի համար առաջին նախագահը շարունակում է մնալ ոչ ցանկալի քաղաքական գործիչ:

Ընդդիմադիր քվեների հարցը

Ընդհանրապես ընդդիմադիր ձայների բաժանվածության հարցը ամենաբարդերից է: Ի տարբերություն իշխանամետ ձայների, այստեղ շերտավորումը բավականին մեծ է: Կա մի զանգված, որը դեմ է ներկա իշխանություններին եւ պատրաստ է կողմ քվեարկել նրան, ով բոլորից բարձր է հայհոյում ներկա իշխանություններին: Այսինքն նրանց համար միեւնույն է, թե ում կողմ կքվեարկեն՝ Լեւոնի, Վազգենի, Վահանի, թե Արտաշեսի: Կարեւորը, որ նրանք հակաիշխանական լինեն: Կարող ենք ասել, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին հաջողվել է գրավել այն ձայները, որոնք կազմում են մեր ընտրողների 7-8%-ը, գումարած [illegible], Լեւոնին պաշտպանողների ձայները՝ մոտ 2-3%, ապա կարող ենք ունենալ մոտավորապես այն պատկերը, որին կարող է հավակնել առաջին նախագահը: Ընդդիմադիր ձայների մեծամասնությունը չի պատրաստվում իր ձայնը տալ այս կամ այն թեկնածուին միայն նրա համար, որ նա հակաիշխանական է, նրանք հստակ կերպով ունեն իրենց ֆավորիտը եւ պատրաստվում են աջակցել միայն նրան: Կա ընդդիմադիր ընտրողների մի զանգված էլ, որը կարեւորություն է տալիս թեկնածուների նախընտրական ծրագրերին եւ անձնական շփումներին: Այս առումով թերեւս բավականին հաջող նախընտրական քարոզարշավ վարեցին Վահան Հովհաննիսյանը եւ Արթուր Բաղդասարյանը: Այնպես որ զարմանալի չի լինի, եթե այս թեկնածուներն ավելի շատ ձայներ հավաքեն, քան Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Ընդդիմադիր ընտրազանգվածի մեջ կա նաեւ հստակ ընդգծված հակալեւոնական թեւը, որի համար այդ քաղաքական գործիչը միանշանակ անընդունելի է: Այսինքն՝ նախընտրական քարոզչության արդյունքում տեղի ունեցավ ոչ թե ընդդիմադիր էլեկտորատի միավորում, այլ ընդհակառակը՝ պառակտման խորացում: Զարմանալի չի լինի, որ ընտրություններից հետո մենք ունենանք ամբողջովին հիասթափված եւ պառակտված ընդդիմադիր ընտրազանգված, ինչը երկրի զարգացման եւ ուժեղ ընդդիմության ստեղծման առումով բացասական երեւույթ է: Ընտրություններում հաջողության հասնելու համար ընդդիմությանը հարկավոր է, որպես կարգախոս վերցնել ոչ թե ընդդեմ, այլ հանուն գաղափարը: Ընդհանրապես ընդդիմադիր էլեկտորատի մեջ ձայների նման բաժանվածությունը արտահայտում է նաեւ մեր ազգային մենթալիտետը: Միջին հայ ընտրողը իր ճնշող մեծամասնությամբ բավականին պահպանողական է, դրա համար էլ նրան հասու է կառուցողական մտածելակերպ: Այսինքն՝ քանդելու, կազմաքանդելու, ավերելու եւ նմանատիպ այլ հոմանիշներով կարգախոսները ընտրողների ճնշող մեծամասնության համար անընդունելի են եւ միայն վանում են տվյալ թեկնածուից:

Նախագահի հիմնական թեկնածու համարվող Սերժ Սարգսյանի նախընտրական քարոզչությունը նույնպես ավելի էր ուղղված նորամուծություններով: Այստեղ թերեւս հետաքրքրականն այն է, որ գործող վարչապետը ընտրողների առաջ հանդես էր գալիս միայնակ, նրա շուրջը չկար իր աջակիցներից ոչ մեկը: Սա առիթ տվեց որոշ լրատվամիջոցների հայտնելու, որ Սերժ Սարգսյանին իր կուսակիցներից ոչ ոք չի աջակցում եւ կա լուրջ պառակտում: Սակայն ընտրողների առաջ միայնակ հանդես գալու տեխնոլոգիան վաղուց արդեն կիրառվում է ԱՄՆ-ում, օրինակ՝ վերջին նախագահական ընտրություններում նման ձեւ կիրառեց նաեւ Ջորջ Բուշը, ինչը նրան հաղթանակ բերեց: Ընտրողների առաջ միայնակ հանդես գալու փաստը արտացոլվում է միայնակ հերոսի, առաջնորդի կերպարի հետ, որը կախում չունի իր շրջապատից եւ նրանց ոչնչով պարտական չէ, այլ հաշվետու է միայն իր ընտրողի առաջ: Այս տեխնոլոգիան կաշխատի՞ Հայաստանում՝ պարզ կլինի փետրվարի 19-ին: Գործող վարչապետին որպես պլյուս կարելի է գնահատել նաեւ այն, որ նա խուսափեց իր քաղաքական հակառակորդներին հայհոյելու, նախընտրական այս շրջանում այդպես կիրառվող պրակտիկայից, սա հասկանալի կերպով նկատել է հասարակ ընտրողը:

Մամուլի հարցը

Այս նախընտրական շրջանում հերթական անգամ ողջ սրությամբ բարձրացավ մամուլի օբյեկտիվության խնդիրը: Եվ այսպես, ինչպիսին պետք է լինեն լրատվամիջոցները: Այս հարցին պատասխանել դժվար է, քանի որ օբյեկտիվությունը ինքնին հարաբերական հասկացություն է, եւ մեղադրել լրատվամիջոցներին, որ այս թեկնածուին ավելի տեղ են տալիս, իսկ մյուսին՝ ոչ, արդեն իսկ սուբյեկտիվ է: Հասկանալի է, որ թե՛ լրատվամիջոցը, եւ թե՛ լրագրողն ունեն քաղաքական կողմնորոշում, որն այսպես թե այնպես ազդում է նրանց գործունեության վրա: Մանավանդ որ ոչ մեկն էլ պարտավոր չէ հավասարաչափ տեղ կամ ժամանակ տրամադրել այս կամ այն թեկնածուին: Լրատվամիջոցների նկատմամբ ճնշում գործադրելու առումով նոր երեւույթ է հանդես եկել՝ վայրկյանաչափով մարդը, որը նստած հեռուստացույցի առաջ կամ կարդալով թերթերը որոշում է, ինչքան տեղ են տրամադրել այս կամ այն թեկնածուին, ինչպիսին են բացասական, դրական կամ չեզոք ներկայացրել այս կամ այն թեկնածուին: Նման գործընթացն արդեն իսկ ճնշում է թե՛ լրագրողի եւ թե՛ լրատվամիջոցի նկատմամբ, ինչը ընդունելի լինել չի կարող: Օրինակ, ոչ մեկի մտքով չի անցնում չափել, թե CNN-ը ինչքան տեղ է տրամադրում դեմոկրատ թեկնածուներին եւ ինչքան հանրապետականներին: Միանգամից ասեմ, որ այդ հեռուստաընկերության եթերաժամի 70-80%-ը զբաղեցնում են դեմոկրատ թեկնածուները, սակայն ոչ մեկը վայրկյանաչափը ձեռքին չի հայտարարում, թե CNN-ը ոչ օբյեկտիվ լրատվամիջոց է: Սակայն, հաշվի առնելով, որ վայրկյանաչափով տղաները գրանտներ են ստանում դրսից ու ընտանիք պահում, կարելի է նրանց առանձնապես չքննադատել: Անդրադառնալով «Հայլուր»-Լեւոն Տեր-Պետրոսյան «նուրբ» հարաբերություններին, որոնք նույնիսկ դարձան Սահմանադրական դատարանի քննարկման առարկան, կարող ենք ասել, որ հայրենի լրատվամիջոցների նկատմամբ նախկին նախագահի վերաբերմունքը այն բումերանգն է, որը ժամանակին ինքն էր բաց թողել եւ այժմ ողջ թափով վերադարձել է նրան:

Փետրվարի 20-ին սպասելիս

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի կողմնակիցների առաջ քաշած գաղափարը, թե հիմնական դերերը կխաղացվեն ընտրություններից հետո, հուշում է, որ նախ՝ վերջիններս համոզված չեն իրենց թեկնածուի հաղթանակի մեջ, երկրորդ, որ ընդհանրապես նրանք դրա համար չեն սկսել իրենց նախընտրական պայքարը: Ընդհանրապես առաջին նախագահի աջակիցները ռուսական մի շարք լրատվամիջոցներում զետեղել են հոդվածներ, որտեղ փորձում են համոզել, թե Հայաստանի իշխանական վերնախավում եւ հատկապես ուժային նախարարություններում կան պառակտումներ, որոնք լինում եւ տեսնում են, թե ինչպես է վերադառնում իշխանության Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Հնարավոր է, որ դա նաեւ այդպես է, սակայն վտանգավորն այստեղ այն է, որ հոդվածագիրները ակնարկում են նաեւ, թե ընտրություններից հետո եթե Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը չանցնի, ապա փողոց դուրս եկած ժողովրդին կմիանան նաեւ ուժային նախարարությունների որոշ ստորաբաժանումներ: Այսինքն՝ եթե հավատանք այս լուրերին, առաջին նախագահը պատրաստվում է քաղաքացիական պատերազմ հրահրել երկրում: Անկեղծ ասած, լեւոնականների նման բարբաջանքներին հակված չեմ հավատալու, ավելի շուտ ընդունում եմ ՌԻԱ-Նովոստի գործակալությանը տված Տեր-Պետրոսյանի հարցազրույցը, որում նա հավաստիացնում էր, թե իր չընտրվելու դեպքում բողոքի գործողությունները տեղի կունենան միայն օրենքի սահմաններում:

Ինչեւէ, հուսով եմ, որ փետրվարի 20-ին կսկսվի ոչ թե խռովությունների, այլ հանգստության ժամանակաշրջան, երբ ժողովուրդը հանգիստ շունչ կքաշի, ազատված նախընտրական քարոզարշավ կոչվող սարսափից:

Ամեն դեպքում պարզ է, որ ընտրություններից հետո երկրում պետք է փոխել բարոյահոգեբանական մթնոլորտը, քաղաքական դաշտում ընդդիմադիր եւ իշխանամետ ուժերի միջեւ առկա բարիկադային տրամադրություններին պետք է փոխարինելու գա երկխոսության եւ քաղաքական համագործակցության մթնոլորտը: Եվ պետք է զբաղվել ոչ թե իրար վարկաբեկելով եւ հայհոյելով, այլ երկխոսությամբ հանուն Հայաստանի զարգացման եւ առաջընթացի: Վերջ ի վերջո պետք է հասկանալ, որ մենք մի ազգ ենք թե՛ ՀՀ-ում եւ թե՛ ԼՂՀ-ում, ու արհեստական տարանջատման փորձերը վտանգում են մեր պետության գոյությունը:

Հեզրության փոխարեն

1992-ի ամռանը Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում եւ Արցախում ստեղծվել էր բարդ ռազմական իրավիճակ, ընկել էին Գետաշենը, Մարտունաշենը, թշնամին վերցրել էր Մարտակերտը եւ շրջանի մեծ մասը, ընկել էր նաեւ Արծվաշենը, ադրբեջանական բանակը ցանկանում էր մուտք գործել սահմանամերձ Վահան գյուղ: Ադրբեջանի նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյը հանդես էր գալիս ոտերը Սեւանում լվանալու հայտնի արտահայտություններով: Եվ հենց այս ճգնաժամային պահին՝ 1992-ի օգոստոսին հեռուստատեսությամբ ելույթ ունեցավ անկախ Հայաստանի առաջին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը. «Ես որպես գիտնական, քաղաքական գործիչ եւ հանրապետության նախագահ, համոզված եմ, որ պատերազմը չի կարող ոչ մի լավ հետեւանք ունենալ Հայաստանի համար: Պատերազմի արդյունքը կլինի այն, ինչ որ եղավ 1920-ին, երբ Հայաստանը պետություն էր 60 հազար քառակուսի կմ տարածքով: Այն ժամանակ կային հզոր հնարավորություններ այդ տարածքների վրա ստեղծել եւ պահպանել անկախ պետականություն, եթե իշխանությունները վարեին ճկուն քաղաքականություն, եթե նրանք չխաբվեին սուտ խոստումներով, ինչպիսին էր Սեւրի պայմանագիրը, եթե նրանք չսպասեին ԱՄՆ-ին, Անգլիային, Ֆրանսիային եւ փորձեին խնդիրները լուծել ուղղակի Թուրքիայի հետ: Դրա փոխարեն նրանք գնացին անիրականանալի երազանքների հետեւից եւ կորցրեցին Հայաստանի կեսը, որովհետեւ այն ժամանակ Հայաստանը պատերազմում էր երեք հարեւանների՝ Ադրբեջանի, Թուրքիայի եւ նույնիսկ Վրաստանի՝ մեր ավանդական բարեկամի եւ դաշնակցի հետ»: Այսինքն՝ այն ժամանակ, երբ հայ զինվորը մարտի դաշտում վերջին ճիգերը գործադրելով, արյուն թափելով, իր կյանքի գնով փորձում էր կանգնեցնել դեպի Հայաստանի խորքը ձգտող թշնամուն, առաջին նախագահը հանդես էր գալիս պարտվողական հայտարարություններով: Միասնականության եւ համերաշխության, պայքարի ու ոգու բարձրացման կոչ անելու փոխարեն Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը պատմական էքսկուրսներ էր անում եւ փորձում ապացուցել, թե ինչքան անիմաստ է կռվել թուրքի դեմ: Համոզված եմ, որ ոչինչ չի կարող ավելի վատ լինել կռվող զինվորի համար, քան վախկոտ հրամանատարը, առավել եւս, երբ նա գերագույն հրամանատարն է: Այսինքն՝ չմոռանանք, որ փետրվարի 19-ին մենք ընտրելու ենք ոչ միայն երկրի նախագահ, այլ նաեւ բանակի գերագույն հրամանատար, եւ հավանաբար սա էլ ավելի կարեւոր է:

ԱՐՄԵՆ [illegible]

ԱԶԳ **Միջազգային**

«Պետք է զերծ մնալ ատելություն սերմանող արտահայտություններից եւ Ցեղասպանության հարցի լուծումը թողնել վերջում»

Փետրվարի 7-8-ին Երեւանում «Կովկասի եւ Սեւծովյան Արեւելքի երկրները՝ հնարավոր զարգացումներ տարածաշրջանային անվտանգության համակարգի ձեւավորման գործընթացում» թեմայով Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի նախաձեռնությամբ կազմակերպված միջազգային գիտաժողովին մասնակցում էր նաեւ Միջմշակութային երկխոսության պլատֆորմի գլխավոր խորհրդատու, Ստամբուլի գրողների եւ լրագրողների հիմնադրամի փոխնախագահ Ջեմալ Ուշակը: Նա այցելեց «Ազգի» խմբագրություն եւ սիրահոժար պատասխանեց մեր հարցերին:

- Ի՞նչ տպավորություն եք ստացել միջազգային գիտաժողովից:

- Ընդհանուր առմամբ գիտաժողովը օգտակար եմ համարում, թեեւ դրա մակարդակը չէր համապատասխանում վերնագրի բովանդակությանը, այսինքն՝ դա չէր նպաստում Սեւծովյան Արեւելքում եւ Կովկասում խաղաղություն հաստատելու առաջադրանքին: Զեկուցողները ոչ այնքան անդրադարձան Սեւծովյան Արեւելքի, որքան Կովկասի խնդիրներին: Պետք է հաշվի առնել, որ դա պաշտոնական հանդիպում չէր, ուստի գիտաժողովում սուր եւ կոնկրետ խնդիրների անդրադարձ չկատարվեց: Սակայն Վրաստանի եւ Ռուսաստանի ներկայացուցիչները Աբխազիայի հիմնահարցի առնչությամբ կառչեցին սեփական թեզերից: Այնուամենայնիվ, գիտաժողովի եզրափակիչ հայտարարությունը տալիս է Կովկասում խաղաղության հաստատման եւ համագործակցության մթնոլորտի ձեւավորման անհրաժեշտ նախանշանները: Սրանից հետո կարելի է աշխատանքներ ծավալել մասնագիտացված խմբերում եւ խուսափել միմյանց նկատմամբ ատելություն սերմանող արտահայտություններից, հատկապես կովկասյան երկրներում: Դա շատ կարեւոր է, պետական-քաղաքական գործիչները, գիտնականները կարող են շատ ջերմ ելույթներ ունենալ, սակայն երբ կրթական համակարգում եւ դպրոցներում շարունակվում է հարեւանների մասին ատելություն ներշնչող բացասական արտահայտությունների օգտագործումը, այդ ելույթները դառնում են անիմաստ: Ես հատկապես ուշադրություն եմ դարձնում պատմության եւ լեզվի դասագրքերի վրա: Կարծում եմ, մնայուն խաղաղության հաստատման համար խիստ անհրաժեշտ է թշնամանքի, ատելության վերաբերյալ արտահայտությունների դուրսբերումը այս գրքերից:

- Ձեր ասածը վերաբերո՞ւմ է Թուրքիայում հրատարակվող դասագրքերին:

- Անշուշտ:

- Ինչո՞ւ եք ասում, որովհետեւ բոլորովին չեմ կարծում, թե մեր դասագրքերը ատելություն եւ թշնամանք սերմանող արտահայտություններ պարունակեն հարեւանների նկատմամբ:

- Դա ինձ համար շատ ուրախալի է:

- Երբ դուք նշեցիք ատելության մասին, ես ակամա հիշեցի Ռամիլ Սաֆարովին: Բուդապեշտում հայ զինվորականին սպանելու համար այս մարդասպանը տարվա մարդ է ընտրվել Ադրբեջանում եւ հռչակվել է ազգային հերոս:

- Իհարկե, նման դեպքում կատարվում են նման բաներ, խաղաղություն հաստատելը դժվար է: Վերջին տարիներին, կարծում եմ, 3 տարի առաջ, Թուրքիայի ազգային կրթության նախարարությունը հանդես բերեց նախաձեռնություն եւ դասագրքերը մաքրեցին ռուսների վերաբերյալ բացասական արտահայտություններից: Ինչպես հայտնի է, Օսմանյան կայսրության պատմությունը մեծապես ռուս-թուրքական պատերազմների պատմություն էր:

- 2007-ին «Ուրբան» կայուն զարգացման հիմնադրամը «Մարմարայի ուսուցանողների» միության հետ համատեղ ծրագիր էր իրականացրել: Դուք մասնակցել եք այդ ծրագրի սեմինարային միջոցառումներին: Ինչպե՞ս եք գնահատում դրանք:

- Այդ միջոցառումները գիտաժողովի համեմատ շատ ավելի մասնագիտացված էին, մասնակիցները երիտասարդ էին եւ ամենակարեւորը՝ դրանք ապագայի առումով շատ ավելի խոստումնալից էին: Իմ կարծիքով, ռուսական ծրագրի շրջանակներում հրավիրվող մասնագիտացված միջոցառումներն ավելի արդյունավետ են:

- Գիտաժողովում հնչեցին հայ-թուրքական հարաբերություններին նվիրված զեկուցումներ: Ի՞նչ կարծիքի եք դրանց մասին:

- Ինչ ասեմ, յուրաքանչյուր ոք կրկնեց իր «երգը»: Մեր հայ բարեկամները, որոնք իրենց տեսանկյունից գուցե իրավացի են, համառորեն կրկնեցին իրենցը: Եթե ուզում եք լողալ գետում, որի հատակը աղտոտված է, ապա միաժամանակ պետք է զերծ մնալ հատակ իջնելու գայթակղությունից: Ուզում եմ ասել հետեւյալը. այսօր հայ-թուրքական հարաբերությունների վրա իր կնիքն է թողնում ձեր արտահայտությամբ «Ցեղասպանության», իսկ Թուրքիայում ընդունված ձեւով «այսպես կոչված ցեղասպանության» խնդիրը: Մինչդեռ սա այն հարցն է, որը վերջինը պետք է լուծվի: Չեմ կարծում, որ օգտակար է բանավեճը հենց այս կետից սկսելը: Հարգում եմ եւ գիտեմ, որ 1915-ի իրադարձությունները եւ աշխարհի, եւ Հայաստանի հայերի ինքնության մասն են: Եվ հետեւությամբ հաշտվելու խնդիր էլ չէ ժողովրդի համար: Թվականակը կարեւոր չէ. 10, 50, 100, 500 հազար, թե 1 մլն: Որեւէ մարդուն կամ մարդկանց տնից-տեղից կտրելը, որը նրանց համար հիշողություն է, պատմություն, ընտանեկան օջախ, այն էլ մեկ այլ վայր աքսորելու նպատակով, հետեւությամբ ընդունել չի կարելի: Սակայն չպետք է մոռանալ, որ նույնիսկ «ցեղասպանության մասին կառավարական որոշման» մեջ համախմբի է օգտագործվում «որոշ հայեր, հայերի մի մասը, մի խումբ հայերին» արտահայտությունները: Թեեւ դժվար է ասել, թե այդ որոշը հայերի ման տոկոսն է կազմել. 10, 15, կարեւոր չէ: Բայց տեղահանվել է «որոշ մասը», ոչ թե բոլոր, թեեւ բոլորն են կրել տեղահանության զրկանքները: Ելակետ ընդունելով պատմական սխալները, բանավեճը անցյալի սխալներով սկսելը եւ այսօրվա լուծումը այդ սխալների մեջ որոնելը կամ այդ սխալների հիման վրա ներկայի մասին դատողություններ անելը, իմ կարծիքով, դժվարին հարց է: Պետք է կենտրոնանալ այլ հարցերի վրա, նաեւ ասել, որ այդ օրերին տեղահանության ենթարկվողները միայն հայերը չեն եղել: Շուրջ 600 հազար մահմեդականներ, որոնց մի մասը թուրք էին, մյուսը՝ ոչ, Բալկաններից աքսորվել էին Անատոլիա: Որքան էլ նրանք փոխանակման կարգով էին եկել, սակայն նրանց գալը նույնպես պարտադրված էր: Նրանք Անատոլիա էին եկել Մակեդոնիայից, Բուլղարիայից, Սալոնիկից, Ռոդոսից, Կրետեից: Այսինքն՝ երկու ժողովուրդներն էլ, ելնելով ընդհանուր վիճակից, պարտավոր են հասկանալ միմյանց, փոխադարձաբար մերձենալու: Ի դեպ, պատմությանը պետք է անդրադառնալ պատմությունից դասեր քաղելու նպատակով: Եթե պատմությունը դառնում է կռվելու միջոց, ավելի լավ է մի կողմ թողնել եւ չխառնել:

- Ջեմալ բեյ, 1991-ին, երբ անկախացավ Հայաստանը, Թուրքիան 3 նախապայման առաջադրեց: Առաջին նախապայմանը ձեւակերպված էր հետեւյալ կերպ. «Ժխտել 1915-ի իրադարձությունները»: Այսինքն՝ այդ հարցը հենց Թուրքիան է խառնել:

- Ես դիվանագետ չեմ: Թող այդ նախապայմանը առաջադրած լինի Թուրքիան, սակայն ներկայումս հարցից կառչողը Հայաստանն է: Մեր հայ բարեկամները կարծում են, որ ողջ աշխարհը ճանաչել է Ցեղասպանությունը եւ հերթը Թուրքիայինն է հասել: Դա Թուրքիայի համար չափազանց բարդ խնդիր է: Այդ մասին հիշատակելու դեպքում Վանում, Էրզրումում հայ զինյալների սպանած թուրքերի հարցն էլ օրակարգ է մտնում: Այսինքն՝ փոխզիջելով ընդհանուր վիճակը, ընդամենը տեղիք ենք տալու անվերջ քննարկումների, թե ովքեր են ավելի շատ զոհ տվել՝ դո՞ւք, թե մենք:

- ՀՀ նախագահը, վարչապետը եւ արտգործնախարարը բազմիցս հայտարարել են, որ Հայաստանը պատրաստ է առանց նախապայմանի դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատել Թուրքիայի հետ, Ցեղասպանության ճանաչումը պարտադիր չէ: Այսինքն՝ Ցեղասպանության ճանաչումը որպես նախապայման Հայաստանը չի առաջադրում: Նա պարզապես դեմ է նախապայմանների առաջադրմանը:

- Դուք ուզում եք ասել, որ Հայաստանը առաջարկում է բանակցություններ սկսել առանց նախապայմանի, իսկ դա արձագանք չի գտնում Թուրքիայում: Որքան ինձ հայտնի է, Թուրքիան երեք կարեւոր նախապայման ունի. առաջինը՝ Ցեղասպանության հարցը, երկրորդը՝ Արեւմտյան Հայաստան արտահայտության օգտագործումը քաղաքական բովանդակությամբ, երրորդը՝ Լեռնային Ղարաբաղի հարցը: Ղարաբաղյան հարցը ուղղակիորեն չի առնչվում Թուրքիային: Առնչվում է Ադրբեջան-Թուրքիա հարաբերությունների առումով: Սակայն ըստ կարեւորության, բոլոր դեպքերում էլ երրորդ տեղում է եւ անցնում է առաջին երկու հարցերին: Ես որպես շարքային քաղաքացի եւ լրագրող, ցանկանում եմ, որ առանց այդպիսի սուր հարցերի վրա կենտրոնանալու քննարկվեն այլ հարցեր, հատկապես երկու հասարակությունների նկարագրի բարելավմանը միտված: Եթե հայերի մի հատված դավաճանել է պետությանը, ինչի մասին նշված է «ցեղասպանության մասին որոշման» մեջ, ապա մյուսների նկարագիրը պետք է դրական լինի: Դա երկու հասարակություններին է վերաբերում:

- Որքան էլ Ադրբեջանն ու Թուրքիան լինեն եղբայրական երկրներ, մեր դիրքորոշումը որոշ հարցերում ավելի մոտ է թուրքականին, քան ադրբեջանականը: Օրինակ՝ Իրանի հարցում: Ինչպես հայտնի է, Իրանը Հայաստանի համար եղբայրական եւ բարեկամական երկիր է, Թուրքիան էլ իրանական պետության հետ սերտ հարաբերություններ է զարգացնում, իսկ Ադրբեջանը ձեւավորման դեպքում պատրաստվում է միանալ ԱՄՆ-ի նախաձեռնած հակաիրանական կոալիցիային: Նույնը կարելի է ասել Սիրիայի պարագայում: Մենք այս պետության հետ շատ ջերմ հարաբերություններ ունենք: Վերջին տարիներին Սիրիային մերձենում է նաեւ Թուրքիան: Նույնն է կատարվում նաեւ Լիբանանի նկատմամբ:

- Շատ ճիշտ եք: 10 տարի առաջ Թուրքիան գրեթե պատերազմական վիճակում էր Սիրիայի հետ: Երբ պետական գործիչները ցանկանան, ապա մեր հարցերը երեք օրում կկարգավորվեն:

- Գուցե պետք չէ ամեն ինչ թողնել պետական գործիչներին: Վերջում ի՞նչ կցանկանայիք:

- Թախանձագին խնդրում եմ կենտրոնանալ ընդհանրությունների, կենցաղի եւ մշակույթի նմանությունների վրա: Ի վերջո, մեր երկու ժողովուրդները, սկսած 12-րդ դարից, գոյակցել են: Միայն վերջին 200 տարիներին են խնդիրներ ունեցել: Այն էլ իմպերիալիստական պետությունների միջամտության պատճառով: Եկեք փակագծի մեջ վերցնենք մեր համատեղ գոյակցության վերջին 200, ավելի շուտ՝ 100 տարվա պատմությունը ու շարունակենք հաշտ ու խաղաղ ապրել 700 տարվա գոյակցության օրինակով:

ՏԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՓԱՐԻԶ

Ֆրանսիայի դպրոցներում կդասավանդեն Հոլոքոստի պատմություն

Ֆրանսիայի նախագահ Նիկոլա Սարկոզին հայտարարել է, որ առաջիկա ուսումնական տարվանից երկրի դպրոցականները կուսումնասիրեն Հոլոքոստի թեման: Կրթության նախարարին արդեն համապատասխան կարգադրություն է տրված, հաղորդում է Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը:

Վեցերորդ դասարանից սկսած ֆրանսիացի յուրաքանչյուր դպրոցական պետք է իր համար ընտրի այն 11 հազար հրեա երեխաներից մեկին, որոնց նացիստները Ֆրանսիայից տարան համակենտրոնացման ճամբարներ եւ սպանեցին այնտեղ: Ընտրություն կատարելուց հետո տվյալ դպրոցականը պետք է հիմնավորապես ուսումնասիրի զոհված երեխայի պատմությունը:

Ուսումնական ծրագրի այդ փոփոխության մասին Սարկոզին հայտարարել է Ֆրանսիայի սիոնիստական կազմակերպություններից մեկի ժողովում:

«Տարրական դպրոցի վերջին դասարանում յուրաքանչյուր աշակերտ կիմանա աղետի տարիներին զոհված որեւէ երեխայի պատմությունը», ժողովում ասել է Նիկոլա Սարկոզին:

ՄԵՂԱԴՐԱՆՔՆԵՐ

Օկրուաշվիլին հիշեցնում է Պատարկացիշվիլուն վերացնելու մեղադրանքը

Գործարար, Վրաստանի հունվարի 5-ի նախագահական արտահերթ ընտրություններում նախագահի թեկնածու Բադրի Պատարկացիշվիլու մահը պատահականություն չէր: Ռուսական առաջին հեռուստաալիքով նման հայտարարություն է արել ներկայումս Ֆրանսիայից քաղաքական ապաստան խնդրող Իրակլի Օկրուաշվիլին: Ըստ Վրաստանի պաշտպանության նախկին նախարարի, Պատարկացիշվիլու մահվան մեղավորը ներկայիս նախագահ Միխեիլ Սաակաշվիլին է:

Փետրվարի 13-ի լույս գիշերը Լոնդոնից տեղեկություն ստացվեց, որ, նախնական տվյալներով, սրտի կաթվածից մահացել է Բադրի Պատարկացիշվիլին: Նրան վրացական իշխանությունները մեղադրում էին իշխանության զավթման նպատակով հեղաշրջում կազմակերպելու մեջ, ինչի հիման վրա էլ հայտարարվել էր հետախուզում:

Դեռեւս 2007 թվականի սեպտեմբերի 25-ին Իրակլի Օկրուաշվիլին հանդես եկավ ոչ միայն նոր կուսակցության ստեղծման հայտարարությամբ, այլեւ Պատարկացիշվիլուն պատկանող հեռուստաընկերության՝ «Իմեդիի» եթերից մեղադրանքներ հնչեցրեց իր նախկին ընկեր-գործընկեր, երկրի նախագահ Միխեիլ Սաակաշվիլու հասցեին: Ի թիվս մեծ փողեր յուրացնելու մեղադրանքների, Օկրուաշվիլին այն ժամանակ խոսում էր դեռեւս 2005 թվականին նախագահ Սաակաշվիլուց Բադրի Պատարկացիշվիլուն չեզոքացնելու հրաման ստանալու մասին:

Ա. Հ.

Ձայն լռության կամ վեցերորդ պատվիրանը

Ձչերին է հասանելի լռության ձայնը: Այն լսում են հազվադեպ մարդիկ, ովքեր անկեղծ են, մաքուր խղճի ու երջանկաբեր մարդկանց աղքեւ: Լռության ձայնը հոգու միջն է, սրտի խոսքը, ձայն, որ լսում ես փակարար անկեղծության ու մենության ժամանակ:

Փետրվարի 15-ին Հրաչյա Ղափլանյանի անվան դրամատիկական թատրոնում ներկայացման պրեմիերա էր: Բեմադրությունն էր Վիգեն Չալդրանյանի եւ Գուրգեն Խանջյանի «Ձայն լռության կամ 6-րդ պատվիրան»՝ ըստ Սոֆոկլեսի (?) գործողությամբ:

Ներկայացումը հետաքրքրական էր, գերիշխում էին նոր մոտեցումները: Դեպքերը զարգանում են Նյու Յորքի աղքատ թաղամասերում, որտեղ Ձոյիկանենը, որ ԱՄՆ գնալով դարձել էր Ձոն հանդիպում է աղքատ դեռատի Այթեմնիկին ու փոխում է նրա կյանքը: Ձոնի հոգում արթնանում են զգացմունքներ, մտքեր, որոնց մասին երբեք չի մտածել: Ինչպես ասում է հերոսուհին՝ «Ձոն, կանգնեցրել ես ժամանակը»:

Ժամանակակից կյանքի զորությունը, աղոթը աշխարհի ու սիրո պատկերները՝ համադրված աղքատության տեսարաններով, դերասաններ՝ միմյանց հակադրող զգեստներով ու «Կարմեն» անսամբլի հրաշալի ու ճշգրիտ ընտրված երաժշտությամբ նորովի են սեանում նոր ձեւ ու բովանդակություն, ու ներկայացման զարգացումը լիարժեք հասցնում է հանդիսատեսին:

Դերասանները բեմում միմյանց շատ լավ էին հասկանում: Համախ ձուլվում էին: Մեկի խոսքն ու վարմեսությունը փոխանցվում էր մյուսին եւ ստացվում էր հրաշալի դերասանական զույգ: Արտակարգ էր հատկապես դերասանուհի Լուիզա Ղամբարյանի խաղը: Բոժոի կերպարն ու գլխավոր չէին խաղարկել, նրա կանացիությունն ու գեղեցկությունը:

Խենթին բնորոշ զինգում ծիծաղով վարակում էր հանդիսատեսին: Սակայն ակնդիրը զգում էր նրա մոտալուտ վախճանն ու ապրում նրա ողբերգությունը: Մեծագույն ուժգնությամբ արտահայտում էր կերպարի հոգու ցավումը: Տողասանելով, դիմախաղով ու շարժումներով զգացվում էր սարկազմ ու ծաղր դեպի Ձոնի վարած փափուկ կյանքն ու ընդունած արժեքները:

Արտիստիկ ու ջենթլմենական պահվածքով էր բեմում աչքի ընկնում ԴԴ վաստակավոր արտիստ Հրաչյա Հարությունյանը: Դերասանի խաղացած կերպարը երկար տարիներ ապրել է ավարտումների ու հիասթափության մեջ: Մոռացել, թե ինչ զգացումներ են սերն ու խանդը: Անունանցել է առանց սիրելու ու գիշեր-ցերեկ եռացել, թե երբ է դառնալու հոլիվուդյան հայտնի ռեժիսոր: Ձոնի հոգին նման է բեմի աղբանոցին: Եվ ստիղին է Այթեմնիկի խոսքերը, թե «ժամանակակից մարդու հոգին նման է աղբանոցի»: Հրաչյան լիովին զգացել էր Ձոնի դատարկությունն ու ողբերգությունը եւ դերասանական տաղանդով այն հասցնում է հանդիսատեսի ընկալմանը:

Աղբանոցը մեր կյանքն է՝ փուչ եվրոպական արժեքներով, նոր պատվիրաններով, որ դարձել է կենսամեզ: Ավետարանն ասում է մի՛ սպանիր, մի՛ գողանա կամ շնանա, սակայն արդի կյանքում պատվիրանները փոխվել են ու դարձել գոյատեւման նոր միջոցներ: Այթեմնիկը չի հասկանում ժամանակակից կյանքը ու հակադրվում է դրան: Իսկ Ձոնն ընդունում է ու ապրում նոր խաղի կանոններով:

6-րդ պատվիրանը ասելով, դերասաններն ու բեմադրիչը նկատի չունեն մարդու ֆիզիկական մահը: Մարդուն կարելի է ոչնչացնել հոգեպես, իսկ հոգեկան մահն ավելի զորեղ է, քան ֆիզիկականը: «Խելառ Այթեմնիկը» ֆիզիկապես ողջ է, բայց հոգեպես գոյություն չունի: Նա հասկանում է իր կյանքի անիմաստությունը ու երբ նրան հանձնախոսում են, թե գեղեցիկ կին է, զարմացած հարցնում է. «Ես կի՞ն եմ»: Նա բարկացած չէ աշխարհի վրա: Ներել է անգամ այն սրիկային, որ իրեն լինելու դեմ բողոքեց Առաջական եմիրություններում: Այնտեղից լուր գոյատեւում է միայն այն մահը, երբ ընդունում է [illegible] կրակում են: Դերասանուհին մեռնում է [illegible] փաստով ու [illegible]:

Հոգեպես մեռած է նաեւ Ձոնը: Այժմ նրա դատարկություն է, մեծում միայն փող ու կարիերա: Դերասանի կյանքի ուղիները տարբեր են եղել՝

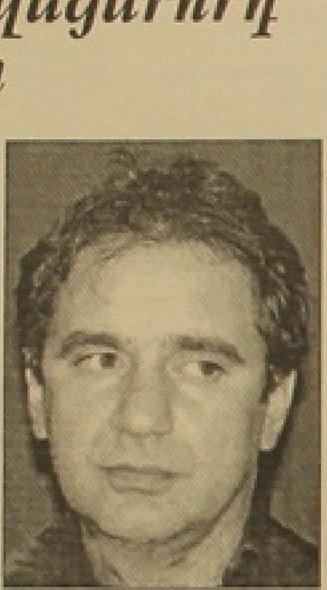

մեկը սայթաքել է, մյուսը բարձրացել, բայց աղջկանում կյանքի դաժան օրենքները երկուսին էլ «սպանել են» ու թողել բախտի քմահաճույքին:

Ներկայացման իմաստը շատ խորն է ու մեծ խորհուրդ է պարունակում: Այն նաեւ դաստիարակչական բնույթ ունի ու հատկապես անհրաժեշտ է այսօրվա պատանիներին եւ աղջիկներին:

Ներկայացման վերջում Վիգեն Չալդրանյանը հիշեց, թե ինչպես 35 տարի առաջ իրեն Նորավանք, սկսնակ դերասան մեծավ թատրոն: Ընկերը դարձավ իր տունը, իսկ բեմը՝ սրբություն:

«**Ազգի**» հետ առանձնազրույցում ԴԴ վաստակավոր արտիստ Վիգեն Չալդրանյանը ասաց. «Բեմադրությունը պատգամ է, որ մենք իրիստոնյա ազգ ենք եւ համախմբի մոռանում ենք տասը պատվիրանները: Վեցերորդ պատվիրանը «մի՛ սպանիր»-ն է: Կարծում եմ, որ շատերն են հետեւում այդ պատվիրանին: Ներկայացման պատգամներից է նաեւ հետեւել Աստծո պատվիրաններին: Վերջին տասնամյակը նվիրել էի կինոյին եւ կարոտախտ կար բեմի վերադարձնալու: Կինոն իմ էությունն է, թատրոնն է իմ տունը: Առանց էության չի կարելի ապրել, իսկ տանը միշտ կարոտում ես»:

«Վիգենի գործերին սպասում եմ մեծ հետաքրքրությամբ: [illegible] գործ է, շատ հոգեբանական [illegible]: Մեզ թվում է, որ [illegible] ու ոչ խաղ: [illegible] Առաջինում անսպասելի է, [illegible] դերասանները [illegible] եւ այսօրվա կյանքի [illegible], իսկ [illegible] [illegible]», ասաց դերասանուհի Յասմին Տեր-Կարապետյանը:

ՀԱՍՄԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Վայդայի «Կատին» ֆիլմը ներկայացված է «Օսկարի»

Բեռլինի միջազգային կինոփառատոնում փետրվարի 16-ին լեհ նշանավոր բեմադրիչ Անջեյ Վայդան ներկայացրեց իր «Կատին» ֆիլմը, որը պատմում է 1940-ին տեղի ունեցած հայտնի ողբերգության մասին: Այն ժամանակ սպանվել էին զերի ընկած 22 հազար լեհ սպաներ:

Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ Բեռլինում Անջեյ Վայդայի «Կատին» ֆիլմի ցուցադրությանը ներկա է եղել Գերմանիայի կանցլեր Անգելա Մերկելը: Ֆիլմը ներկայացված է «Օսկար» մրցանակի:

Ցուցադրությունից հետո Վայդան հայտարարեց, որ ֆիլմը նվիրված է պատերազմում զոհված հորը՝ կապիտան Յակուբ Վայդային: Նա ավելացրեց, որ այլեւս ֆիլմ չի նկարահանելու պատերազմի մասին եւ այսուհետեւ անդրադառնալու է ժամանակակից թեմաներին:

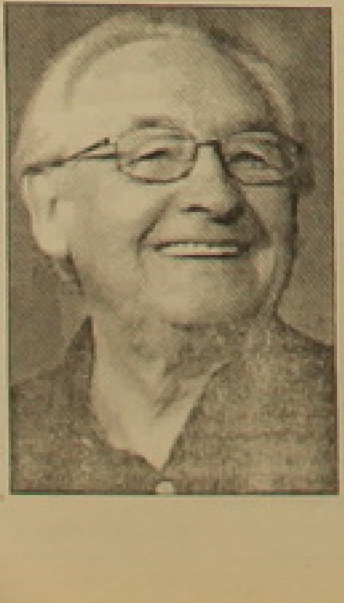

Լեհական կինեմատոգրաֆի 81-ամյա դասականը հայտարարել է, որ ներկայումս առօրինակ բաներ են կատարվում հասարակության մեջ եւ մարդկանց փոխհարաբերություններում: Վայդայի խոսքերով, իր ֆիլմը քաղաքականության մասին չէ եւ ուղղված չէ Ռուսաստանի դեմ, այլ շատ անձնական պատմություն է: Նրա հայրը 1940-ին ՆԿՎԴ աշխատակիցների գնդակահարած լեհ սպաներից մեկն է եղել:

Ֆիլմի գլխավոր հերոսուհու նախատիպը Վայդայի մայրն է, որը մինչեւ կյանքի վերջը չէր հավատացել, որ ամուսինը զոհված է: «Կատինը» 2008-ին «Օսկարի» է ներկայացված «Օտարալեզու լավագույն ֆիլմ» անվանակարգով: Բեռլինի փառատոնում այն ցուցադրվում էր մրցույթից դուրս:

Դ. Ք.

Հուշարձան՝ կերտված գրչով

Ղարաբաղի Վազգեն Օվյանի ստեղծագործություններում

Իմ ձեռքին են Վազգեն Օվյանի հետմահու տպագրված գրերը, այդ թվում՝ «Լեռների լեգենդը» 500 էջից բաղկացած գիրքը (կազմված չափածո «Այս Ղարաբաղն է» բանաստեղծությունների շարքից եւ արձակ ստեղծագործություններից): Գրքին հավելված են տասնյակից ավելի հրապարակախոսների, գրականագետների, բանաստեղծների եւ լրագրողների կարծիքներ:

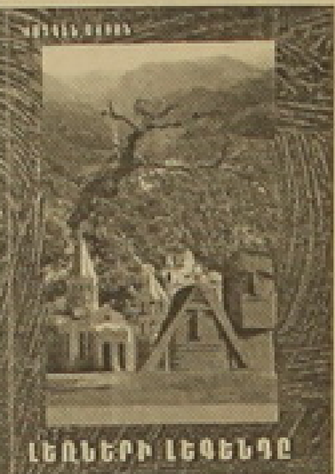

Խոստովանեմ նաեւ, որ ընորհաշատ գրողի մասին հողված գրելուս ամենից առավել նպաստեց Կանադայի Տորոնտո քաղաքի «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի ատենապետ Մկրտիչ Մկրտչյանի «Այս Ղարաբաղն է» վերնագրով հուշիչ խոսքը: Ուղիղ հինգ տարի առաջ, գրողի ծննդյան 70-րդ տարում, մայիսի 21-ին մշակույթի պալատում հավաք էր՝ նվիրված հիմնադրամի 10-ամյակին: Այստեղ նա առաջին անգամ լսեց Վ. Օվյանի «Այս Ղարաբաղն է» բանաստեղծությունը, հիացավ ու ցանկություն հայտնեց գոնե մեկ հատ ունենալ, իր խոսքերով ասած, «այդ գլուխգործոցից»: ԼՂՀ նախագահի աշխատակազմի տնտեսագիտական վարչության պետ Բորիս Ալավերդյանի միջնորդությամբ Վազգեն Օվյանի դուստրը՝ Նարինեն, այդ բանաստեղծության անտիպ մի օրինակը մակագրեց ու հանձնեց նրան: Այդ գործը Մ. Մկրտչյանը ներկայացրեց տորոնտոյահայությանը, եւ նույն տարվա հունիսի 10-ին Տորոնտոյում կայացած հավաքում իր խոսքը սկսեց հենց այդ ստեղծագործությամբ, որը հուզել է ներկաներին: «Ժողովուրդը մեծ հուզմունքով ունկնդրում էր եւ նույն պահն ուրախանում, որ Արցախից այսքան ուժգին եւ խորիմաստ գրող է դուրս եկել՝ հակառակ 70-80-ական թվականների դաժան տարիներին: «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի Տորոնտոյի Մարմնի համար մեծ պատիվ է՝ մասնակցել հեղինակի գործերի հրատարակությանը, եւ արցախյան գրչի մշակույթն այս ձեւով ներկայացնելու համայն հայությանը: Վստահ ենք, որ Վազգեն Օվյանի հոգին այսօր ժպտում է Արցախի երկնքում, որի անկախությունը ինքը չկարողացավ տեսնել իր ողջ կյանքում»,- գրում է կանադահայ արվեստասեր բարերարը:

Ուսուցողավ են նաեւ գրողի «Ղարաբաղի արծիվը» եւ «Լեռնականներ» (նախկին «Խամսեցիք») վեպերը: Առաջինը բաղկացած է 3 մասից եւ ներկայացնում է Ղարաբաղի տնտեսական, քաղաքական, ռազմական ու դիվանագիտական վիճակը՝ սկսած Մելիք Ջումշուդի (Մ. Շահնազարի որդին) 1796-ի ծանապարհորդությունից դեպի Պետերբուրգ՝ Ցարական Ռուսաստանի հովանավորության հայցով, մինչեւ 1826-28 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմի ավարտը՝ վավերացված փետրվարի 10-ին Թուրքմենչայ գյուղում կնքված պայմանագրով, եւ Ռուսաստանի խաղաղ ճանապարհով Հարավային Կովկասում հաստատվելը: Վեպում արտացոլված են սոցիալական, հոգեբանական վիճակն ու պատմական դեպքեր Արցախում, մի կողմ չթողնելով ազգային այրերին ու հայրենասիրական հարաբերությունները:

Ի դեպ, հանգիստ ու խաղաղ մեր ժամանակներում Արցախի մասին պատմավեպեր գրողներին հիշեցնեմ, որ «Ղարաբաղի արծիվը» Վազգեն Օվյանը գրել է մինչեւ 1980 թվականը: Մի՞թե կան տարբեր մեկնաբանությունների միեւնույն կենսագրության համար: Արցախյան շարժումից շատ տարիներ առաջ գրված այդ վեպում կան նաեւ այսպիսի տողեր. «... Մենք նախ եւ առաջ կռվել ենք ոչ թե ռուսների, այլ մեր ժողովրդի ազատության համար: Մեր ժողովուրդը Շուշիում ոչ թե ռուսաց թագավորի, այլ իր հայրենի քաղաքը, իր պատիվն է պաշտպանել, միաժամանակ փրկելով նաեւ ռուսների կյանքը, նրանց պատիվը.... Ռուսները, համենայն դեպս, ոչ պարսիկներ են, ոչ թուրքեր... Նրանք ոչ թե մեզ համար են եկել այստեղ, այլ իրենց կայսրության հողերն ընդարձակելու... Քանի մեր հարեւանները Աբաս Միրզան ու թուրք սուլթանն են, մեզ պետք է ռուսների բարեկամությունը, բայց մենք նախ պետք է ապավինենք սեփական բազկին...», ասում են վիպակի հերոսներ Վանի յուզբաշին ու իր եղբայրը:

Վազգեն Օվյանը վախճանվեց արցախյան շարժումից ուղիղ մեկ տարի առաջ, բայց իր ապրած կյանքով երբեք չողոքվեց իր փոքրիկ Ղարաբաղի երազից, մինչեւ հավասարիմ ու նվիրված մնաց հարազատ երկրամասին, իր ծնած, սնած ու փայփայած հարազատ արցախահայությանը:

ՀՐԱՉՅԱ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հայ բարիտոնն արժանացավ բարձրագույն մրցանակի

Երկու օր առաջ Մոսկվայի կոնսերվատորիայի մեծ դահլիճում կայացավ Պավել Լիսիցյանի անվան անդրանիկ միջազգային մրցույթը: 20-րդ դարի լավագույն բարիտոններից մեկի՝ Պավել Լիսիցյանի անվան բարիտոնների առաջին մրցույթին մասնակցեցին 15 երկրների 44 երգիչներ: Երեւանի Ալ. Սպենդիարյանի օպերայի ու բալետի պետական թատրոնի մենակատար Գեւորգ Հակոբյանն այդ մրցույթում արժանացել է ոսկե մեդալի եւ առաջին մրցանակի, իսկ Դավիթ Բաբայանցն արժանացել է հատուկ մրցանակի:

Անվանի երաժիշտներից ու վոկալիստներից կազմված ժյուրիի անդամներ Իրինա Արխիպովան ու Նոդար Անդղուլաձեն չեն թաքցրել իրենց գոհունակությունն ու շնորհավորելով Գեւորգ Հակոբյանին, նշել են, թե ուրախ են, որ Հայաստանում նման բարիտոններ կան: Պավել Լիսիցյանի հիմնադրամի կազմակերպած անդրանիկ միջազգային բարիտոնների մրցույթ կազմակերպելու գաղափարը բարձր են գնահատել ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինը եւ ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը: Մեր երկու երգիչները զարմացրել են ներկաներին՝ ազգային օպերաներից արիաներ կատարելով: Դավիթ Բաբայանցը կատարել է «Արշակ Երկրորդ» օպերայից Արշակի արիան, իսկ Գեւորգ Հակոբյանը՝ «Դավիթ Բեկ» օպերայից՝ Դավիթ Բեկի արիան: Եզրափակիչ փուլում Գեւորգ Հակոբյանը կատարել էր «Օթելլո» օպերայից Յագոյի արիան ու արժանացել ամենաբարձր մրցանակին:

Մրցույթից հետո կայացած գալահամերգը բացելու պատիվը տրվել է Գեւորգ Հակոբյանին: Երիտասարդ օպերային երգիչը Երեւանում օպերայի զարգացմանը հավատում է ու կարծում է, որ ժամանակն է կրթել երիտասարդ սերնդին, ու մեծացնել նրա մեջ սերը դասական երաժշտության ու օպերային ժանրի հանդեպ: Երգիչը մի շարք երկրներից ստացել է հրավերներ ու այժմ էլ պատրաստվում է հանդիպել Լուչիանո Պավարոտիի մենեջերի հետ՝ համագործակցության եզրեր մշակելու համար:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Յոթ հայ շախմատիստներ գլխավորում են աղյուսակը

Շախմատի «Աերոֆլոտի» մրցաշարի 2-րդ տուրում ուժեղագույնների մրցախմբին մասնակցող յոթ հայ շախմատիստներից միայն Հրանտ Մելքումյանին հաջողվեց հաղթանակ տոնել՝ այն էլ իր հայրենակից Արման Փաշիկյանի նկատմամբ: Վլադիմիր Հակոբյանը Պավել Մալեցինի հետ պարտիայում կրկին բավարարվեց ոչ-ոքի արդյունքով: Միավորը բաժանեցին նաեւ Կարեն Ասրյանը Ալեքսանդր Եվդոկիմովի հետ պարտիայում, Զավեն Անդրիասյանն էլ հաւասարութիւն կնքեց Ռոբերտի Ֆոնտեյնի հետ: Տուրն անհաջող էր Արտաշես Մինասյանի եւ Տիգրան Քոթանջյանի համար, որոնք զիջեցին համապատասխանաբար Ալեքսեյ Դրեեւին ու Ալեքսեյ Ալեքսանդրովին:

2 տուրից հետո «A1» մրցաշարում հավասար տոկոսանոց արդյունքով առաջատարներն են Յան Նեպոմնյաշչին, Ալեքսեյ Դրեեւը եւ Սեբաստիան Ֆեյլերը: Հայ շախմատիստներից լավագույն արդյունքն ունի Կարեն Ասրյանը՝ 1,5 միավոր: Հակոբյանը, Մելքումյանը եւ Մինասյանն ունեն 1-ական միավոր: Քոթանջյանի եւ Անդրիասյանի օգտին կեսական միավոր է գրանցված, իսկ Փաշիկյանն առայժմ միավոր չի վաստակել:

«A2» մրցաշարի հայաստանցի երեք շախմատիստներից Սամվել Տեր-Սահակյանն ու Ռաֆիկ Պետրոսյանը ոչ-ոքի են ավարտել հանդիպումները համապատասխանաբար Իգոր Յացրուբովի եւ Ռոման Ասաւկինի հետ:

Իսկ Լեւոն Բաբուջյանը պարտվեց Մացարոմ Մազորեբովին: Տեր-Սահակյանը 1,5 միավորով առաջատարների խմբում է: Աղյուսակը 2-ական միավորով գլխավորում են 6 շախմատիստներ՝ Եվգենի Վորոբյովը, Աննա Ուշենինան, Ալեքսանդր Կոտովիչինը, Ալեքսանդր Պոսատովը, Մարատ Ասկարովը եւ Շուխրատ Սաֆինը:

«B» մրցաշարի մասնակիցներն անցկացրել են 3 տուր: Հարյուր տոկոսանոց արդյունքով Վահե Բաղդասարյանը թիմի Սեյիդ Ցիտակի եւ Ուզբեկստանը ներկայացնող Ալեքսանդր Կատրովի հետ գլխավորում է աղյուսակը: Վահեն հերթական հաղթանակները տոնեց Գունդավայի եւ Յուֆերովի նկատմամբ: 2,5-ական միավորով առաջատարների խմբում են նաեւ Ռաֆիք Քալաշյանն ու Հովիկ Հայրապետյանը:

«C» խմբի մրցաշարում էլ հայ շախմատիստները բավական հաջող են հանդես գալիս: Արման Անտոնյանը, Առնոլդ Մինասյանը, Խաչատուր Ներսիսյանը, Վարդան Խոջայանը, Տիգրան Սիմոնյանը եւ Սարգիս Սարգսյանը երկրորդ հաղթանակները տոնելով, աղյուսակը գլխավորող 22 շախմատիստների թվում են:

Ժամանակին պարգեւատրում էին մի գլուխ պանրով

1954-ի աշխարհի առաջնությունում Գերմանիայի հավաքականի տեղնագիրն հաղթանակը մինչեւ օրս գեռմանացիները հուշով են համարում: Այն ժամանակ ինչպիսի ցնծությամբ էին դիմավորում երկրի հերոսներին, որոնց առատորեն նվերներ էին բաշխում՝ մի գլուխ պանիր, հախճապակյա արձանիկներ, շոկոլադի տուփեր:

Այդ ժամանակներից շատ ջրեր են հոսել, շատ բան է փոխվել: Վերջերս Մյունխենի «Բավարիան» 14 մլն եվրոյով գնել էր բրազիլացի պասանի ֆուտբոլիստ Բրենոյին: Այդ առնչությամբ բունդեսլիգայի նախագահ Նորբերտ Լամերտը տարակուսանք էր արտահայտել. «Եթե ֆուտբոլային ակումբը բրազիլացի պասանու համար այդքան խոշոր գումար է վճարում եւ ապահովում է այնպիսի եկամուտով, որ տասերն իրենց ողջ կյանքում, ծանր աշխատանքի արդյունքում չեն վաստակում, նշանակում է չափի զգացումը կորել է»:

Իհարկե, Գերմանիայում ֆուտբոլիստները միշտ էլ վատ չեն վաստակել: 60-ականների սկզբներին հանրահայտ Ուվե Զեելերն ու Վոլֆգանգ Օվերաթը այսօրվա չափանիշներով տարեկան 7200 եվրո էին ստանում, սակայն հաշվի առնելով այն ժամանակվա գները, հարուստների խավին էին դասվում: Յուրաքանչյուր հաջող տասնամյակում ֆուտբոլային «աստղերի» բարեկեցությունը աճեցողեն աճում էր: 1970-ականներին բոլորից շատ վաստակում էին Ֆրանց Բեկենբաուերը (350 հազար եվրո), Գերդ Մյուլլերը (250 հազար) եւ Գյունտեր Նեցերը (150 հազար): 80-ականներին առաջատարը Ռուդի Ֆյոլլերն էր (550 հազար եվրո):

Իսկ 90-ականներին արդեն Լոթար Մաթեուսն ու Եռգեն Էֆենբերգը 4 մլն եվրո էին ստանում, Անդրեաս Մելլերի աշխատավարձը 3,5 մլն էր: Նման աշխատավարձեր ներկայում բունդեսլիգայում միայն խոշոր «աստղերն» են ստանում:

Այսօր Գերմանիայի ամենաբարձր վարձատրվող ֆուտբոլիստը Մյունխենի «Բավարիայի» իտալացի հարձակվող Լուկա Տոնին է, որի տարեկան աշխատավարձը 10 մլն եվրո է: Ճիշտ է, եթե այդ գումարից հանենք 48 տոկոս կազմող հարկերը, աշխատավարձն այնքան էլ բարձր չի լինի: Սակայն իտալացի ֆուտբոլիստի իրական եկամուտը հաշվելու համար անհրաժեշտ է աշխատավարձին գումարել պարգեւավճարները, ինչպես նաեւ գովազդային պայմանագրերից ստացվող գումարները: Ընդհանրապես, բունդեսլիգայում «Բավարիայի» ֆուտբոլիստները բոլորից շատ են վաստակում: Աշխատավարձի ֆոնդը տարեկան 70 մլն եվրոյից ավելի է: Ճիշտ է, գերմանական մամուլում հրապարակված թվերը երբեմն հակասական են: Օրինակ, ըստ մեկ աղբյուրի ֆրանսիացի Ռիբերին 4 մլն եվրո է ստանում, մյուսում նշվում է 5 մլն: «Բավարիայի» ֆուտբոլիստներից բարձր են վարձատրվում Մանուել Ջե Ռոբերտոն (5,5 մլն), Կլոզեն (5 մլն), Լահմը (4,5 մլն), Կանն ու Վան Բոմելը (4-ական մլն): Իսկ ահա «ոսկե երիտասարդության» առայժմ զգալիորեն զիջում է «աստղերին»: Պոդոլսկին ու Յանսենը ստանում են տարեկան 2,3 մլն եվրո, Լամը՝ 2, Շվայնշտայգերը՝ 1,8: Ամենացածր վարձատրվող ֆուտբոլիստները «Բավարիայում» Օտտն ու Շլաուդրաֆն են (1 մլն եվրո): Այդպիսի գումարներ ստանում են բունդեսլիգայի շատ խաղացողներ: Բնականաբար, տարբեր ակումբներում աշխատավարձերը տարբեր են: Բացի «Բավարիայից», լավ են վարձատրվում նաեւ «Վերդերում», «Շալկե-04»-ում, «Համբուրգում», «Բայերում», «Շտուտգարտում»: Մինչեւ վերջերս վատ չէին վարձատրվում նաեւ Դորտմունդի «Բորուսիայում», սակայն անհաջող մրցելույթները եւ ակումբի ֆինանսական վիճակի վատթարացումն իրենց կնիքը թողեցին աշխատավարձի չափերի վրա: Եթե 2003-ին թիմի աշխատավարձի ֆոնդը 46 մլն եվրո էր, ապա 2006-ին այն կազմում էր 26,5 մլն եվրո:

Ինչպես ամենուր, մարզիչները հիմնականում իրենց «աստղերից» ավելի քիչ են վաստակում: Իհարկե, ամենահարուստը «Բավարիայի» գլխավոր մարզիչ Օտմար Հիցֆելդն է, որը մրցաշրջանի ավարտին տեղը զիջելու է Յուրգեն Կլինսմանին: Նրա տարեկան աշխատավարձը 4 մլն եվրո է: Հաջորդը «Վոլֆսբուրգի» գլխավոր մարզիչ ու մարզական տնօրեն Ֆելիքս Մագաթն է (3,5 մլն եվրո): Նրան հաջորդում են «Վերդերի» մարզիչ Թոմաս Շաաֆը (2 մլն), Դորտմունդի Թոմաս Դոլը, «Համբուրգի» եւ «Նյուրնբերգի» մարզիչներ Խուպ Ստեվենսն ու Հանս Մայերը (1,5-ական մլն): «Շալկե-04»-ի եւ «Շտուտգարտի» մարզիչներ Միրկո Սլոմկան եւ Արմին Վեհը տարեկան 1,2 մլն եվրո են ստանում: Ամենացածրը «Էներգիի» մարզիչ Պետրիկ Զենդերի վաստակն է՝ 300 հազար եվրո:

Սամբոյի օլիմպիական հեռանկարները

Մոտ ապագայում սամբոն հնարավոր է օլիմպիական մարզաձեւ դառնա: Այս մասին հայտարարել է մարզաձեւի համառուսական եւ եվրոպական ֆեդերացիայի նախագահ Սերգեյ Ելիսեեւը: Վերջերս ֆեդերացիան ՄՕԿ-ի նախագահ Ժակ Ռոգեին հրավիրել էր Ռուսաստան եւ կազմակերպել մարզաձեւի ցուցադրական ու պաշտոնական հայց էր ներկայացրել սամբոն օլիմպիական ծրագրում ընդգրկելու համար: Ըստ կանոնակարգի, օլիմպիական մարզաձեւ դառնալու համար անհրաժեշտ է, որպեսզի սամբոն աշխարհի չորս աշխարհամասերի 75 երկրներում տարածված ու զարգացած լինի: Ներկայում այն հիմնավորված է չորս աշխարհամասերում եւ պաշտոնապես 63 երկրում գրանցված է: Մյուս եւս 12 երկիր պատրաստ են անդամակցել սամբոյի միջազգային ֆեդերացիային: Այնպես որ, մոտակա երկու տարիներին հարցը հնարավոր է դրական լուծում ստանա:

ՀՀ հավաքականի ֆուտբոլիստներից մեկը մեղադրվում է գողության մեջ

Cissoccer.com ինտերնետային կայքէջը վկայակոչելով կիպրոսյան մամուլը, տեղեկացնում է, որ Օոոկլին ֆաղաքում ֆուտբոլի Հայաստանի ազգային հավաքականի համազգեստով 29-ամյա ֆուտբոլիստը մեծ խանութից գողացել է 1000 եվրո արժողությամբ բջջային հեռախոս: Ֆուտբոլիստի անունը չի հայտնվում: Ոստիկանությունը նրան նկատել է տեսախցիկի տեսագրությունը դիտելու ժամանակ, որում արձանագրվել է գողության փաստը:

Դժվար է ասել, թե արդյոք այս տեղեկատվությունը համապատասխանո՞ւմ է իրականությանը: Արդյոք հավաքականի համազգեստով անձնավորությունը մեր ընտրանու ֆուտբոլիստներից՞ է եղել, մանավանդ որ դեռեւս տեղի է ունեցել Կիպրոսում, որտեղ ՀՀ հավաքականը մարզումներ չի անցկացրել: Հայաստանի թիմերից ներկայում Կիպրոսում է գտնվում միայն «Բանանցը», որի ֆուտբոլիստներից վերջերս Մալթայում անցկացված միջազգային մրցաշարին էին հրավիրվել Կարեն Ալեքսանյանը, Արտաւազ Առաքելյանը, Սամվել Մելքոնյանն ու Յովհաննես Գրիգորյանը: Առայժմ ոչինչ պարզ չէ, ուստի զերծ ենք մնում որեւէ մեկնաբանությունից: Անեն դեպքում, եթե տեղեկատվությունը հաստատվի, շատ ամոթալի ու տխուր է:

Մեկնարկն անհաջող էր

Մեխիկայի Մորելիա քաղաքում մեկնարկել է շախմատի Լինարեսի մրցաշարի առաջին շրջանը: Ցավոք, մեկնարկն անհաջող էր Լեւոն Արոնյանի համար, որը սեւերով զիջեց Վեսելին Թոփալովին: Ընդհանրապես, առաջին տուրը բավական արդյունավետ էր: Չորս պարտիաներից երեքն արդյունավետ ելք ունեցան: Հաղթանակով մեկնարկեց աշխարհի չեմպիոն Վիշվանաթան Անանդը՝ առավելություն հասնելով Ալեքսեյ Շիրովի նկատմամբ: Պետեր Լեկոն էլ հաղթեց Թեյմուր Ռաջաբովին: Միակ ոչ-ոքին գրանցվեց Կառլսեն-Իվանչուկ պարտիայում:

Երկրորդ տուրում Արոնյանը, որ վիճակահանությամբ 5-րդ համարն է, սեւերով կմրցի 8-րդ համարի ներքո հանդես եկող Անանդի հետ: Կկայանան նաեւ Ռաջաբով-Թոփալով, Իվանչուկ-Լեկո, Շիրով-Կառլսեն մրցախաղերը: Առաջին տուրից հետո մեկ միավորով առաջատարի դիրքը սահմանել են Պետեր Լեկոն, Վեսելին Թոփալովն ու Վիշվանաթան Անանդը:

Առաջին մրցակիցը հույներն են

Բոսնիայի մայրաքաղաք Սարաեւոյում մեկնարկել է սափորակով հոկեյի աշխարհի «C» խմբի առաջնությունը: «B» խմբի միակ ուղեգրի համար մրցակցին են բռնվել Հայաստանի, Հունաստանի եւ Բոսնիայի հոկեյիստները: Առաջնությունը մեկնարկեց Հունաստանի եւ Բոսնիայի հավաքականների հանդիպումով: Հույն հոկեյիստների առավելությունը զգալի էր: Նրանք հաղթեցին 10-1 հաշվով: Երեկ ուշ երեկոյան Սարաեւոյի «Զեթրա» օլիմպիական մարզահամալիրում մեկնել է կայանար Հայաստանի եւ Հունաստանի հավաքականների մրցախաղը, որը կարեւոր նշանակություն ուներ խմբում առաջին տեղի համար մղվող պայքարում: Այսօր մրցաշարի վերջին խաղում մեր հոկեյիստները կմրցեն բոսնիացիների հետ:

Մոուրինյոն հնարավոր է գլխավորի «Բարսելոնը»

Իսպանական թերթերի տեղեկացմամբ Լոնդոնի «Չելսիի» նախկին գլխավոր մարզիչ Ժոզե Մոուրինյոն հնարավոր է ստանձնի «Բարսելոնի» ղեկը: Ըստ թերթերի, կատալոնական ակումբի ղեկավարության եւ Մոուրինյոյի միջեւ համաձայնությունը գրեթե կայացել է: Նույնիսկ նշվում է, որ Մոուրինյոն պայմանագիր կկնքի մինչեւ մայիսի 1-ը:

Ինչ վերաբերում է «Բարսելոնի» ներկայիս մարզիչ Ֆրանկ Ռայկարդին, ապա պատմություն մնալու համար նա իր սաներին կամ պետք է չեմպիոն դարձնի, կամ էլ նրանց հետ նվաճի չեմպիոնների գավաթը: Եթե Ռայկարդին հաջողվի կատարել առաջադրանքը, այդ դեպքում նախնական համաձայնագիրը չեղյալ համարելու համար Մոուրինյոն որպես փոխհատուցում կստանա 0,5 մլն եվրո: Իսկ եթե Մոուրինյոն գլխավորի «Բարսելոնը», ապա իտալական ակումբը Ռոնալդինյոյին կփոխանակի «Չելսիի» հարձակվող Դիդյե Դրոգբայի հետ:

Մարզչական փոփոխություն կատարելու նպատակով «Բարսելոնի» նախագահ Ժոան Լապորտան ստիպված է դիմել երկրպագուների բողոքներից խուսափելու համար: Վերջիններս դժգոհ են Ռայկարդի մարզչական գործունեությունից: Իսկ Լապորտային ծանոթ չէ առանձնահատուկ գնալ ֆուտբոլասերների հետ, քանի որ նա մտադիր է շարունակել քաղաքական իր հաջող կարիերան կատալոնական կուսակցություններից մեկում: Լապորտան գիտակցում է, որ Մոուրինյոն ակումբի վրա ավելի թանկ կնստի, քան Ռայկարդը, սակայն հանուն քաղաքական կարիերայի ու ակումբի շահի, պատրաստ է մեծ գումարներ ծախսել:

Մեղադրվում են կեղծարարության մեջ

Բրիտանացի գործարարներ Գրեմ Ուոկերն ու Ֆայսալ Մալդինին շուտով կկանգնեն դատարանի առջեւ: Նրանք մեղադրվում են մարզական հանդերձանքը կեղծելու մեջ: Նրանց ղեկավարած ֆիրմաները մարզասերներին են առաջարկել մարզական հանդերձանք: Լրացուցիչ վճարի դեպքում այդ նույն հանդերձանքն անգլիացի ֆանատները կարող են գնել իրենց կուռքերի ստորագրությամբ: Ֆիրմաների կողմից վաճառվող էին հանվել Անգլիայի ֆուտբոլի հավաքականի խաղացողներ Մայքլ Օուենի եւ Սթիվեն Ջերարդի ինքնագրերով մարզաշապիկներ, ինչպես նաեւ ռեգբիի «աստղ» Ջոնի Ուիլկինսոնի մակագրությամբ հանդերձանք: Դրանց գինը հասնում էր 1500 ֆունտ ստեռլինգի: Իսկ 150 ֆունտ ստեռլինգով կարելի էր գնել Քրիստիանո Ռոնալդուի եւ Ալեքս Ֆերգյուսոնի համատեղ լուսանկարը:

Սակայն ոստիկանության անցկացրած հետաքննությամբ պարզվել է, որ վերը նշված ապրանքները ոչ մի կապ չունեն մարզիկների հետ, իսկ ինքնագրերը պարզապես կեղծված են: Արդեն նման 70 կեղծված ապրանքներ են հայտնաբերվել:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ԱԶԱՐՈՒՄԵՏՅԱՆԸ

Լեւոնական թեւի հակակրանքը ժողովրդի մեջ համակրանք է ծնում իշխանական թեւի հանդեպ

Նախագահական ընտրություննների մասին խոսակցություններն ու վեճերն այս օրերին ամենուր են, մթնոլորտը ծայրահեղ լարվածության մեջ է, հասարակության նյարդերը տրված են՝ մոտակա օրերից ունեցած մտերին անհանգստությունից: Ամեն ոք իր կանխատեսումն է անում, բայց մեծ մասի ցանկությունը նույնն է՝ որ ամեն ինչ անցնի առանց ցնցումների, բախումների, ատելության ու վրեժխնդրության մթնոլորտի: Ընտրություններից առաջ զրուցեցինք հոգեբան Կարինե Նալչաջյանի, դասախոս Պետրոս Չոլիանջիյանի, փորձագետ Արոս Խուրշուդյանի եւ ասողագետ Գրիգոր Բրուտյանի հետ:

Կարինե Նալչաջյան - Մթնոլորտը գնալով լարվում է, սակայն չեմ կարծում, որ այնքան կլարվի, որ լուրջ բախումներ ու փոթորկումներ լինեն: Իհարկե, «լեւոնական» թեւն իրենից դուրս գալով անում է ամեն ինչ, եւ բնական է, որ որոշ մարդիկ հոգեբանական վարակի ազդեցությունից չեն կարող խուսափել: Բայց մարդկանց հետ զրուցելով համոզվում եմ, որ նրանք չեն ցանկանում մեծ անորոշություններ բերող փոփոխություններ, ցնցումներ: Կարելի է կարծել, որ մարդիկ հիմնականում դժգոհ են իշխանություններից, բայց «լեւոնական» ճակատի խառնաշփոթ հակակրանքի ֆոնի վրա կայունության ձգտող մարդկանց մեջ իշխանությունների նկատմամբ համակրանք է առաջանում: Իշխանական եւ «լեւոնական» թեւերն արհեստականորեն սրվում են, իսկ Վահան Հովհաննիսյանը, Վազգեն Մանուկյանն ու մյուսներն ունեն իրենց կայուն ընտրազանգվածը՝ քաղաքականին սթափ մոտեցող, հանգիստ, ինտելիգենտ մարդիկ: Չեմ կարծում, որ Հայաստանում ցնցումներ կլինեն, մանավանդ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ կապված: Երկրորդ փուլի հավանականությունը, ըստ իս, մեծ է, որովհետեւ եթե հակառակ թեւերը զբաղված է հենց իրեն հանգստացնելով, թե արդեն հաղթել է, չեմ կարծում, որ շատ ձայն կհավաքի, որովհետեւ ոչ իշխանական ձայները կգնան մյուս թեկնածուներին: Ակնկալում եմ, որ մի փուլ կլինի, եւ կանցնի հասարակությամբ: Հետընտրական զարգացումները կախված են արդյունքներից, եթե ամենաարդեւխիկ տրամադրված լեւոնական թեւը հաղթողություն չգրանցի, ըստ ամենայնի, իր ուզած հաջողությունը չի ունենա, եւ կսկսի զրոում-զրույցները խախտումների, կեղծիքների մասին: Բոլոր դեպքերում դժվար թե ավելի խոհեմ ուժերը, թեկուզ այդ հարցում, այդ թեւի հետ միավորվեն: Չեմ կարծում, որ բեւեռացում լինի:

Դասախոս Պետրոս Չոլիանջիյան - Ընտրությունները կարեւոր տեղ են զբաղվում բոլոր ժողովուրդների կյանքում, սակայն այն իրարանցումը, որ մեզանում զգացվում է, չափազանց անհանգստացնող է: Հարցն այն չէ, թե ո՞ւմ ես համակրում, կամ հակակրում, ում կցանկանաս տեսնել երկրի նախագահ: Որպես դասախոս կարող եմ ասել, որ մեզ միշտ անհրաժեշտ է եղել ազգային միասնություն, համերաշխություն՝ հատկապես այսպիսի պատասխանատու պահերին: Բայց դրա փոխարեն տեսնում ենք ատելություն, իրար նկատմամբ անհանդուրժողականություն: Պասոնությունը հզոր զենություն է ու մեծ դեր ունի հասարակական կյանքում, կարող է ժողովրդի ընթացքին ուղղություն տալ, բայց նորից տեսնում ենք, որ պասծական կոչերով, հորդորներով ոչինչ չենք հասնում:

Հասարակական կարծիքների բեւեռացումը նորմալ երեւույթ է, եթե դրանք չեն ուղեկցվում խաղաղ կյանքի հասարակությանն անհարիր հայհոյանքներով, միմյանց ոչնչացնելով: Անկեղծ ասած, բացառությամբ 1-2 թեկնածուի, դա բնորոշ է բոլորին: Շատ եմ ցավում, որ չունենք ընտրելու, բանավիճելու կուլտուրա: Պետք չէ ժողովրդին պատմություններ պատմել, ժողովուրդը ամեն ինչ հիշում է, գիտի: Կարծում եմ, ընտրությունները մեզ համար հերթական մի նոր դաս կլինեն, որի արդյունքները ընկալելու եւ կիրառելու խաղաղացիական հաջողություն կունենանք: Ինձ թվում է, այս ընտրություններն անցնելու են մեկ փուլով, եւ շատ կուզենայի, որ չլինեն անառիթ եւ առիթավոր նեղացկոտության բռնկումներ, դասալիքներ: Թող հաղթի նա, ում ժողովուրդը գնահատում է:

Սարդկային զարգացման միջազգային կենտրոնի փորձագետ Արոս Խուրշուդյան - Ակնկալում եմ, որ փետրվարի 19-ին կլինեն թեժ միջադեպեր, վերահսկողությունից դուրս վիճակներ: Նախընտրական պայքարը ցույց է տալիս, որ այդպիսի դեպքեր կարձանագրվեն, իհարկե, հետագայում դրանք կարող են որակվել որպես սադրանք կամ արցի ծառայություն: Երկրորդ փուլ կլինի՞, թե՞ ոչ, դժվարանում եմ կանխատեսել: Վոասանի ընտրությունները տեսնելով, բոլորը ցանկանում են խաղաղ ընթացք մեկ փուլով, որովհետեւ երկրորդ փուլում 2 թեկնածուի հետ վիճակն ավելի է թեժանում:

Ասողագետ Գրիգոր Բրուտյան - Նախ ասեմ, որ դեմ եմ բոլոր ընտրություններին եւ դեմոկրատիան համարում եմ մարդկության պատմության մեջ հորինված կառավարման ամենաանհաջող ձեւը: Կողմնակից եմ ժառանգական միապետությանը, որտեղ բոլորը գիտեն, թե ով է լինելու երկրի տերը: Բայց ճանի որ սա է իրողությունը, կցանկանամ, որ երկրում կամայական երկրաշարժ չլինի: Միակը դեմ եմ խաղաղության, որովհետեւ այն կատարվում է ատելությամբ. բացի 1-2 թեկնածուից, մյուսները ժողովրդի մեջ ատելություն են սերմանում, եւ ժողովուրդը, ցավոք սրտի, տրվում է դրան: Չի կարելի թույլ տալ, որ ատելությունը դառնա հասարակության շարժիչ ուժը, այսօր մեր հասարակությունը ատելությամբ է շարժվում եւ դա սոսկալի է: Մենք կդատվենք, եթե դրանով առաջնորդվենք: Այսօր երկրում հազարավոր թերություններ կան, բայց դա համարում եմ շատ ավելի լավ, քան այն, ինչ կարող է բերել ատելության մրցարշավը: Հույս ունեմ, որ ամեն ինչ կավարտվի առաջին փուլով: Կարծում այնքան են սրված, որ երկրորդ փուլի պարագայում չգիտեմ ինչ կլինի: Հետընտրական դրոշակումներից, այո, վախենում եմ, որովհետեւ որոշ թեկնածուներ արդեն սադրանքներ են անում ի վնաս Հայաստանի ու հայ ժողովրդի: Ինձ ոչ ոք չի կարող համոզել, թե դա արդարության համար է: Դա պարզապես հայ ազգի եւ հայոց պետականության դեմ սադրանք է: Ուրիշ ոչինչ:

ՌՈՒԶԱՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Կոչ զգոնության. «Գայլը հագել է գառան մորթի»

Հարգելի՛ պարոն Լեւոն Տեր-Պետրոսյան, որպես ՀՀ քաղաքացի, ուզում եմ հիշեցնել, որ Ձեր վարած խեղաթյուրված քաղաքականությամբ, իմ կարծիքով, Դուք ոչինչ չեք հասնելու: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ Ձեր նախկին իշխանության անփառունակ անցյալով Ձեր քաղաքականությունն ավարտվել էր դեռեւս 1998-ին: Մի՞թե Ձեր իշխանության օրոք չձուլանվեց մի ողջ պետություն, ո՞վ իշխանության օրոք կազմակերպվեցին խորհրդային Հայաստանից մնացած երբեմնի արդյունաբերական օբյեկտները, եւ ժողովուրդը հասավ հուսահատության, հայրենալքման, եւ այլն, եւ այլն: Որտեղի՞ց են կռռեկս Արցախի կամ Մեղրիի մասին Ձեր դասալիկ խոսքերը: Որտեղի՞ց է կռռեկս լկտի արտահայտություններով որոշ պետությունների պիտակավորելը: Լինելով «օրինապահ»՝ Դուք արդեն իսկ խախտել եւ խախտում եք իրավահավասարության սահմանադրական սկզբունքը, ճանգի խտրականություն եք դնում ղարաբաղցու եւ հայաստանցու միջեւ:

Կարծում եմ՝ Ձեր այդ վերաբերմունքով Դուք վիրավորում եք ամբողջ հայ ժողովրդին, կամա թե ակամա մասնատում ազգը. Ձեր խեղաթյուրված մտքերով արցախահայությանը դիտում որպես օտար տարր, որը, կարծես, բեռ է Հայաստանի ուսերին:

Մի՞թե արժե հանուն աթոռի փորձել նվաստացնել մի ողջ ժողովրդի, պետության եւ իշխանության հեղինակությունը: Իշխանություն, որին, թեեւ մեծ դժվարությամբ, հաջողվեց Ձեր օրոք ստեղծված ավերակակույտերի վրա ստեղծել զարգացման ուղին բռնած պետություն: Անշուշտ, այդ պետության զորացման կարեւորագույն երաշխիքներից մեկն էլ հայ ժողովրդի միասնությունն է եւ ոչ թե մասնատվածությունը:

Ելնելով վերոգրյալից՝ ես, որպես Հայաստանի Հանրապետության (ոչ թե ավազակապետության) քաղաքացի, հանգում եմ հետեւյալին. Ձեր քաղաքականությունից վաս հոտ է գալիս, հայ ժողովրդի ճակատագրի հետ խաղալու Ձեր այս փորձը դատապարտում եմ: Դուք արժանի չեք ՀՀ Նախագահի բարձր պաշտոնին:

Դ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ,
ԵՊՀ ուսանող

ՎԱՏ ԲԱՐՔԵՐ

«Կողմնորոշված» անչափահասներ

Այս ու այն հարցումներով՝ չկողմնորոշվածներն են որոշելու ՀՀ նախագահական ընտրություններում ձայների բաշխումը: Կողմնորոշվածների մեծ մասն էլ առաջնորդվում է թեկնածուներից մեկին բացառելու սկզբունքով: Սա եւ ամենախոսուն կողմնորոշիչը, որը դերակատարություն ունի հասարակության զերակշիռ մասի համար: Նույն՝ բացառման սկզբունքից զերծ չեն մնում նաեւ թեկնածուները՝ շռայլորեն որակելով, պիտակավորելով միմյանց: Եվ առավել ողջ աղետալիության ու մասամբ սրաշարժային մասնակցման այս գործընթացում, արի ու տես՝ ամենից կողմնորոշվածները հենց նրանք են, ովքեր պատանու կամ պարմանուհու տարիքից դեռ չեն անցել, ու հավանաբար հենց դրանով էլ բացատրվում է մանկամաշիզմը, որով ակտիվորեն փորձում են, թեեւ, ինքնադրսեւորվել, երկրի գործընթացներին մասնակից լինել կամ գոնե մասնակից թվալ: Ի վերջո, այդ տարիքում ամենեւին դժվար չէ հավատալ կամ կարծել, թե հավատում ես ու դրանով կարեւորվում: Այսպես ինչ կերպ բացատրել հարյուրյակն անցնող պատանիների մեկտեղումը ՀՀ Նախագահի թեկնածու Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի շտաբի դիմաց երեկ հայտարարված միտինգի մեկնարկից երկու ժամ առաջ: Գոնե արտաքուստ պատանիները՝ անչափահասները, իսկ այդպիսին չլինելու դեպքում չէին կարող հարյուրավոր մարդիկ այդպիսին թվալ, դեռ պետք է սպասեն համապատասխան տարիքին ու, ըստ այդմ, ընտրելու իրավունքի տանելուն: Այնուամենայնիվ, դրոշ պարզողի, այս ու այն կարգախոսը բղավողի կարգավիճակում մասնակից են միտինգների եւ մի գործընթացի, որի բարձրակարգության, թափանցիկության ... ծգտումը գուցե եւ ունեն անկախ տարիքից, սակայն դերակատարությունը հարկ է, որ ունենան քիչ ավելի ուշ: Հայտնի է, որ անչափահասները կամ անչափահասների մասնակցությամբ մարդիկ, անկախ տարիքից, հետե են տրվում, այսպես կոչված, ուղեղալվացման: Ինչը թեկնածուներից գոնե առաջատար համարվողները չեն հաղադում օգտագործել: Ի վերջո, նույն այդ տարիքային խմբի մարդկանց մեծաթանակ ներկայությունը քաղաքական հիշեցնող հավերգում կամ հավերգներում հավասարազոր չէ՞ միտինգում նրանց ներկայությունը որպես ակտիվ ընտրազանգված ներկայացնելուն:

Եվ այսպես, անգիրում դրսեւորումներ հեղինակելով, թեկնածուներն ակնկալում են «գահակալություն», իհարկե, նկատելով, որ ընտրելն էլ քաղաքականին բարդ գործ է, հատկապես, երբ եղածն ընդամենը խանդ է, գործելակերպը՝ մեղմ արտահայտվելու դեպքում, անազնիվ, կողմնորոշիչներն էլ՝ ոչ բանական, այլ մեծամասամբ ատելությունից բխող: Ամենով հանդերձ, հույսը ժողովրդի իմաստնությունն ու հավատն է: Վերջինս էլ դժար-դժար մսխվում ու խամում է տրվում, իսկ առանց հավատի իմաստնությունն էլ նվազման միտում է ստանում:

Ն. Պ.

Երեւան ժամանող դիտորդական կազմում թուրք խորհրդարանական

ՀՀ նախագահական ընտրությունների ընթացքին հետեւելու համար Եվրոպայի խորհրդի միջխորհրդարանական վեհաժողովի դիտորդական կազմում Երեւան է ժամանում նաեւ Թուրքիայում իշխող «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության պատգամավոր Նուրսունա Մեմեջանը: Թուրքական «Սաբահ» թերթը փետրվարի 15-ի համարում տեղեկացնելով այդ մասին, նշում է, որ ԵԽ դիտորդականը գլխավորում է բրիտանացի խորհրդարանական Ջոն Պրեսքոթը:

Հ. Չ.

ԲՆԱԿԱՆ ԳԱԶՈՎ ԱՇԽԱՏՈՂ ՋՐԱՏԱՔԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻՑ ԵՎ ՋԵՌՈՒՑՄԱՆ ՍԱՐՔԵՐԻՑ ՕԳՏՎԵԼՈՒ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ ՀԱՐԳԵԼԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴ

«Հայաստանի ԻՐԵՑ անվտանգության մասնագիտացված ծառայություններ» իրավաբանական անձանց միություն Տեխնակարգավորման տեսակետից հայտնում է՝ երբ ուշադիր բնական գազի օգտագործման ժամանակ: Հնարավոր վթարներից եւ դժբախտ պատահարներից խուսափելու համար պահպանեք հետեւյալ պահանջները.

- ԱՐԳԵԼՎՈՒՄ Է օգտվել գազասարքերից եթե՝

• ծխատարի ուղիներում բացակայում է հոսքը կամ առկա է հետադարձ հոսք, ինչի որ այդ ժամանակ առաջանում է շմոլ / CO/ գազ: Շենքությունում շմոլ / CO/ գազի 0.4 0.5% առկայության դեպքում 10-15 րոպեի ընթացքում մարդը մահացու թունավորվում է,

• ստուգված չէ ծխատարի ուղիների սարքավորումը,

• գազն այրվում է անկայուն կամ դեղնակարմրագույն մոխ բոցով,

• անսարք վիճակում է գազասարքի անվտանգության ինքնաշխատ համակարգը:

- խորհուրդ չի տրվում՝

• օգտվել ջրատաքացուցիչներից եւ բաց այրման խցով ջեռուցման սարքից՝ ուժեղ խմիչքների, քնաբեր մաշտաբի եւ ցավը ազդեցիկ դեղամիջոցների ժամանակ,

• ծխահեռացման խողովակները փոխարինել ծալովի փափկաթիթեղ մետաղ խողովակներով:

- ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ է՝

• ծխատար ուղու հոսքի խախտման դեպքում դիմել մասնագետներին (սպասարկող կազմակերպության ծառայությանը),

• գազասարքերի երկարատեւ օգտագործման ընթացքում հաճախակի օդափոխել շենքը,

• ծխահեռացման թիթեղյա խողովակները հավաքելիս մեկը մյուսի մեջ մտցնելով, դրանց տրամագծի կեսից ոչ պակաս չափով՝ ծխագազերի շարժման ուղղությամբ,

• գազի ջրատաքացուցիչների կամ ջեռուցման սարքերի ծխահեռացման խողովակների միացումը ծխատար ուղիներին կատարել 100-ից ավելի հաստություն ունեցող եւ գազասարքի ծխատար կարճախողովակի տրամագծից ոչ պակաս թիթեղյա խողովակներով:

- ՀԻՇԵՑՆՈՒՄ ԵՆՔ՝

Ծխահեռացման խողովակների ինքնակամ ձեւափոխությունները, տրամագծերի փոքրացումը եւ դրանցում արհեստական դիմադրությունների ստեղծումը կարող է դժբախտ պատահարների պատճառ դառնալ:

Ընթերցողին խնդրում ենք ընկալել որպես Տեխնակարգավորման տեսակետ:

ՌԴ պատերազմական հուշարարվում

«Հայաստանի ԻՐԵՑ անվտանգության մասնագիտացված ծառայություններ» իրավաբանական անձանց միություն խորհուրդ

«Էկոնոմիկա եւ Իրավունք» կենտրոն

ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ԵՎ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՊԱՐԶԵՑՎԱԾ ՀԱՐԿԻՑ ՀԱՐԿՄԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՐԳԻՆ ԱՆՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ

Սեմինար-խորհրդատվություններ ղեկավարների եւ հաշվապահների համար

օրենսդրական պահանջներ, պարզաբանումներ եւ խորհրդատվություն, հարցերի պատասխաններ

«Էկոնոմիկա եւ Իրավունք» կենտրոն՝ Բաղրամյան 24դ, հեռ. 54-24-81, 54-74-81

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա Ն 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Հակոբ Ավետիքյան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 16.02.2008, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում՝ Արշակունյաց 2: